

ne priklausoma lietuva

Montrealis, 1970 m. gruodžio 16 d. Nr. 1227

LE JOURNAL INDEPENDANT LITUANIEN AU CANADA • EST. 1941 • THE INDEPENDENT LITHUANIAN NEWSPAPER IN CANADA

DIENOS TEMOMIS

Patarėjų niekad niekur netruko. Ypač neprašytų. Jau naujai nuotakai, sakykim, visokios tetulės ir vyrėlesnės matronos patarinėja, kaip šeimyniškai gyventi ir savo naują vyrą pažaboti, pradedančiuosius verslininkus patarimais, kaip greitai praturtėti, dažnai apiberia visokie žinovai, kurie patys dažniausiai nebūna praturtėję, pagaliau kone kiekvienas naujai išrinktas organizacijos pirmininkas susilaukia daug gražių patarimų iš tų, kurie patys niekuomet nekandiduoja.

Patarėjų nestokoja nė redakcijos. Konstruktyvių ir demagogiškų. Išmintingų ir kartais, deja, kvailių. Nuosirdžių ir machiaveliškų. O daugiausia tų patarėjų, turbūt, atsiranda tada, kai redakcijoje įvyksta personalinių pasikeitimų. Tai, žinoma, yra suprantama, netgi teigiamą aplinkybę. Ir šio laikraščio redakcija tų patarėjų nesibaido, bet, anaiptol, jų pagelidauja, nors ir stengiasi visuomet labai atsargiai, bet ir labai griežtai atskirti pelus nuo grūdų. Šįkart kaip tik ir kalbėsime apie pelus — destruktyvius, kartais tešlagalviškus, o bent vienu atveju ir ant šmeižto ribos balansuojančius.

Vieną patarimą "Nepriklausomos Lietuvos" redaktorius ne labai seniai gavo laišku. Sako, tas laikraščio pavadinimas niekam tikęs. Nepriklausoma Lietuva, girdi, toks pat negyvenimiškas pavadinimas, kaip ir "kunigaikščių" Lietuva. Ir laiško rašėjas patarė: sako, pavadinkti laikraštį tiesiog "Lietuva", bus, girdi, ir trumpiau, ir gyvenimiškesnis...

Patarimas, atrodo, buvo nuoširdus, tik truputį... tešlagalviškas.

"Nepriklausomos Lietuvos" pavadinimą pakeisti neįmanoma. Galima pakeisti laikraščio galvutę, galime keisti formatą, raidyną, galime keisti stilių ir charakterį, bet, pakeitus šio laikraščio pavadinimą, iš tiesų būtų likviduotas pats laikraštis. "Nepriklausoma Lietuva" yra daugiau negu pavadinimas, tai šio laikraščio deklaracija, šūkis, programa ir pats esminis raison d'être. Ir jau būtų pats laikas šitą esminį ir nepakeičiamą faktą įsikalti į mąkštes visiems tiems tešlagalviams, kurie kėsina į šio laikraščio pačią šerdį.

Šitas laikraščio numeris, be abejo, gerokai skiriasi nuo pačio pirmojo, 1941 metais išėjusio. Skiriasi šitas numeris ir nuo Nagio, nuo Kardo, nuo Rudinsko ar Girinio redaguotųjų. Per 30

KLB Krašto valdyba. S. Dabkauskas nuotraukoje iš k. sėdi vicepirm. J. Simanavičius, SF pirm. A. Kuolienė, pirm. dr. S. Čepas, K.F. pirm. dr. M. Ramūnienė. Stovi sekr. K. Baronas, jaunimo vadovas G. Breichmanas, išd. E. Čiuplinskas, švietimo kom. pirm. L. Tamošauskas, vicepirm. B. Sakalas.

metų keitėsi aplinkybės, keitėsi redaktoriai. Kartais "Nepriklausoma Lietuva" buvo primityvesnė, kartais daugiau sofistikauta, kartais geresnė, kartais blogesnė, kartais reikšmingai kovinga, kartais subtiliai užsilaikanti, bet nuo pačio pirmojo iki šio "Nepriklausomos Lietuvos" numerio nenutrūkstanta gija tęsiasi tas pagrindinis laikraščio tikslas — laisva lietuvių tauta ir nepriklausoma Lietuva. Bent tol, kol redakcijos atsakingieji pareigūnai nepasikeis. Šita gija nebus nutraukta.

Lapkričio 27 d. "Naujienuos" išspausdino L. Br. pasirašytą straipsnį, pavadintą "Bendradarbiavimo temomis". Keliasdešimt to straipsnio eilučių yra paskirta patarimams "Nepriklausomai Lietuvai". Tas Chicagos dienraščio, be abejo, raštingo bendradarbio parašytas paskvilis vis dėlto yra ant ribos to, kad morališkai ir gal net teisiškai laikytina šmeižtu.

Savotiškas, be abejo, yra L. Br. supratimas, kaip "sukama" laikraščio linija. Pasak jo, Ed. Šulaitis "suka" Nepriklausomąją "Vienybę" keliu. Nejaugi atsitiktinis, nors ir dažnas bendradarbis, kuris po savo straipsniais pasirašo savo pilietinę pavardę ir už savo nuomonės pats yra atsakingas, nustato laikraščio liniją? Nejaugi bent du dešimtmečius Vakaruose išgyvenęs L. Br. dar nepastebėjo demokratiškos spaudos esminę savybę, kad atskirų bendradarbių nuomonės toli gražu nevisuomet atitinka editorialinei leidinio linijai?

Šitos rūšies "patarėjams" tegalime kartą ant visados pasakyti, kad "Nepriklausoma Lietuva" nesuka nei kokios nors "Vienybės", nei, sakykim, "Naujienu" ar "Draugo" ir iš tikrųjų ne visokių "Tiesų" keliais. Šitas laikraštis ugdo savo veidą, kuria savo stilių ir tęsia savo nenutrūkstamą tradiciją. O tą tradiciją jau užminėme aukščiau: tai laisvos lietuvių tau-

KLF auga

Kanados Lietuvių fondo specialus ir metinis narių susirinkimai įvyko gruodžio 5 d. Lietuvių namuose, Toronte.

Specialų susirinkimą Fondo įstatus pakeisti atidarė Fondo tarybos pirm. V. Balsys, pakviesdamas pirmininkauti J. Kšivicką, sekretoriauti — P. Janušką ir A. Augaitį. Specialus susirinkimas buvo trumpas, kadangi nebuvo leista diskutuoti jokių statuto pakeitimų, išskiriant dienotvarkėje įrašytą vieną paragrafą — padidinti Fondo narių skaičių iš dvylikos į šešioliką. Balsuojant "taip" ir "ne", pakeitimas buvo priimtas 250 prieš 229 balsus. Tuo būdu visos diskusijos dėl įstatų pakeitimo buvo nukeltos į metinį susirinkimą, kuriam pirminkavo tas pats prezidentas. Metinio susirinkimo invokaciją perskaitė tėvas Placidus,

tos ir nepriklausomos Lietuvos idealas. Šitame laikraštyje dar niekada nebuvo išspausdinta minčių, kurios tam idealui prieštarautų. Ir dar kartą tegalime patarti visiems tešlagalviams, demagogams ir kitiems "patarėjams" gerai įsisąmoninti šitą faktą.

Kai "patarėjas" L. Br. išsmaginęs siūlo šito laikraščio pavadinimą pakeisti į "tarybinę Lietuvą", jis įžeidžia ne tik "Nepriklausomos Lietuvos" leidyklos ir redakcijos atsakingus pareigūnus, ne tik laikraščio bendradarbius, bet ir tūkstančius skaitytojų. Demokratiška, liberali ir nuomonių įvairybei tolerantiška "Nepriklausomos Lietuvos" redakcijos laikysena yra kraštutinis priešingumas visam tam, ką vadinamoji "tarybinė" arba sovietinė sistema atstovauja — totalizmui, ideologinei ir politinei monopolizacijai, žodžio ir minties laisvės paneigimui, tautinio savarankumo užgnaužimui. Sąrašą galėtume dar ilgai tęsti...

Šįkart pasitenkinsime šiuo faktų konstatavimu. rem

Protestai dėl lietuvių išdavimo

Gruodžio 5 d. rytas nesiskyrė nuo kitų prieššventinių Chicagos vidurmiščių šeštadienių. Tūkstančiai žmonių zujo po krautuves, rūpinosi reikalais. Žodžiu, gyvenimas virė normalia vaga.

Tik vienas vaizdas buvo skirtingas. Į Civic Center plazą, kurioje stovi garsioji Picaso geležinė skulptūra, rinkosi žmonių būriai su plakatais. Čia nebuvo juodukai ar apžėlę jaunuoliai, bet gana solidnai atrodantieji šio krašto gyventojai. Vieni su plakatais, kiti — be jų. Kai kurie su juodais raiščiais ant rankovių.

Latvis Robertas Briežė, pagrindinis demonstracijų kalbėtojas, papasakojo savo

OFM, žodžius sveikino Lietuvos generalinis konsulas Kanadoi J. Žmuidzinas ir KLB Krašto valdybos pirm. dr. S. Čepas. Atsistojimu buvo pagerbtas tik ką miręs buvęs Lietuvos Žemės ūkio ministeris, žemės reformos vykdytojas ir buvęs Vliko pirmininkas a. a. prel. Mykolas Krupavičius.

Pranešimus padarė tarybos pirm. V. Balsys, valdybos pirm. dr. A. Pacevičius, reikalų vedėjas P. Lelys ir revizijos komisija. Paašikėjo, kad Fondas per praėjusius metus paauko devyniais tūkstančiais dol. ir pasiekė 65.000 dol. Lietuvių reikalams remti buvo išskirstyta pernai 3.000 dol., šiemet numatoma išskirstyti 4.000 dol. Didžioji pinigų dalis laikoma "Paramoje" ir po kelių tūkstančių "Talkoje", "Pristiklime" ir "Lite".

Per praėjusius metus įstojo 54 nauji Fondonariai, tačiau, reikalų vedėjo P. Lelio tvirtinimu, Fondo taryba nėra patvirtinusi trisdešimties narių, įstojusių po 1970 m. kovo 15 d. Pasėkoje, jų prisijūti įgaliojimai balsuoti registracijos buvę nepripažinti. Tarybos pirmininkas tatal užginčijo. Tada susirinkimas pavedė reikalą iširti Mandatų komisijai, tačiau iki susirinkimo galo nieko apie tai nebuvo pranešta.

Diskusijos dėl pranešimų, įstatų ir einamųjų reikalų buvo įdomios ir neįprastai pravesios. Jos verčia rimtai susimąstyti dėl tolimesnių Fondo ir Bendruomenės santykių. Tačiau apie tai kitą kartą.

Mandatų komisija pranešė, kad susirinkime dalyvauja 497 balsai.

Rinkimus vykdant dalyvavo 479 balsai. Į Fondą tarybą balsų dauguma buvo perrinkti visi jau buvę Fondo tarybos nariai: J. Kšivickas, V. Balsys, P. Bastys, A. Pacevičius, J. Bersenas, P. Januška, J. Jakubickas ir P. Lelis. Keturi narius pagal įstatus ex officio deleguoja KLB Krašto valdyba. Į Revizijos komisiją išrinkti Petraitis, Lukas ir Jankauskas.

Susirinkimas buvo užbaigtas tautos himnu. P. Rudinskas

pergyvenimus amerikiečių "Vigilant" laive, nuo kurio prievarta buvo sovietams sugrąžintas lietuvis jūrininkas Simas Kudirka. "Sunku yra kalbėti, kuomet ašaros akys" — laužyta amerikiečių kalba tarė latvis Brieze. Tačiau ne jo akcentas, bet žiaurių vaizdų atpasakojimas buvo dėmesio centre. "Aš prisizadėjau paskelbti matytus vaizdus visam pasauliui, nes jaučiu, kad tai yra mano pareiga, kaip žmogaus, krikščionio ir amerikiečio" — aiškino Brieze, kuris buvo vienas iš trijų Amerikos prekybininkų, turėjusių pasitarimus "Vigilant" laive.

Yra tiesa, jog jei ne Brieze, lietuvių jūrininko grąžinimas sovietams net nebūtų žinomas pasauliui. Brieze prabilęs plačiai nuskambėjo visoje Amerikoje ir pasaulyje per spaudą, televiziją ir radiją.

Dar niekada lietuvių vardas nebuvo taip plačiai nuskambėjęs Amerikos didžiojoje spaudoje, kaip po Simo Kudirkos grąžinimo sovietams, "Chicago Sun-Times" tuo reikalu įsidėjo net tris vedamuosius, o "Chicago Tribune" — du. Panašiai buvo ir su kitų Amerikos miestų spauda, kuri vedamaisiais, žiniomis, karikatūromis ir nuotraukomis atžymėjo lietuvių jūrininko grąžinimą ir lietuvių pastangas tą įvykį išryškinti.

Chicagos vidurmiščių dangoraižiai girdėjo latvio Briezes liudijimą apie lietuvi,

kurį jis matęs "Vigilant" laive atsiklaupęs ir prašantis: "Dieve, padėk man".

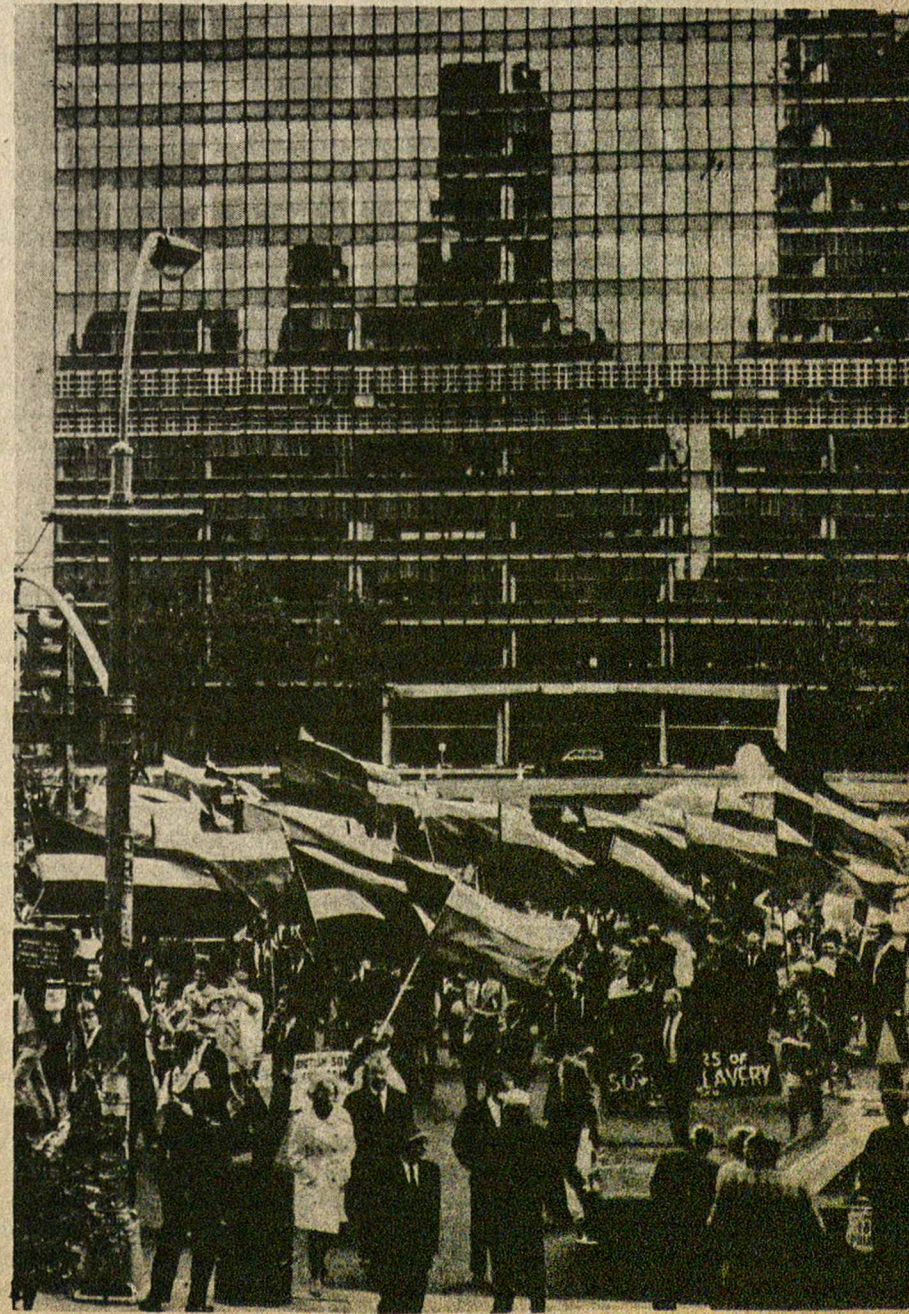
Čia kalbėjo ir JAV kongresmanas Roman Pucinski, kurį pristatė Antanas Rudis. Pucinski pažymėjo, jog Simas Kudirka dabar tapęs tarptautiniu laisvės simboliu. Jis čia nepagalėjo gerų žodžių Briezei, gyvam anu nelemto įvykio liudininkui. Kalbėtojas smerkė JAV valstybės departamentą už tai, kad jis slepia lietuvių jūrininko paliktus dokumentus, ir reikalavo, kad būtų pasakyta, kas iš tikrųjų atsitiko "Vigilant" laive. Jis buvo neatlaidus ir Amerikos Pakrančių apsaugos vadovybei ir reikalavo, kad lietuvi atidavusieji sovietams pareigūnai būtų nubausti.

Buvo perskaitytos rezolucijos, kurios bus pasiųstos valstybės departamentui, prezidentui ir kitiems.

Pradedant šį masinį susirinkimą, kuris sutraukė apie 4 tūkst. lietuvių ir kitų pavergtųjų tautų atstovų (įskaitant praeivius, galėjo būti apie 5000 minia), JAV ir Lietuvos himnus sugiedojo solistė Dana Stankaitytė. Invokaciją paskaitė vysk. V. Brizgys. Programą pravedė buvęs Alto pirm. Eugenijus Bartkus.

Pabaigus programą, buvo sudegintos dvi sovietų vėliavos. Po to šalitgatviu (gatvė viduriu nebuvo gautas leidimas) dalyviai nužygiavo prie federalinio pastato, kur lietu-

(keliamo į 2 psl.)

Pabaltiečiai demonstruoja prie Jungtinių Tautų New Yorke. V. Maželio nuotr.

PANORAMA

KOKIA SIMONO PAVARDĖ?

Sovietams išduoto lietuvių politinio pabėgėlio radijo Simono pavardė spaudoje buvo įvairiai skelbiama: Grauzė, Graudzė, Graudzys ir pan. Taip jo pavardę citavo ir "Eltos informacijų" biuletenis, kurio pranešimą praeitą savaitę paskelbėme.

Dabar paaiškėjo, kad jo pavardė yra Simonas Kudirka. Taip skelbia "Time", "The New York Times" ir kiti leidiniai, pasinaudodami S. Kudirkos JAV laive paliktais dokumentais.

HEROINO KONTRABANDA

Du prancūzai praeitą savaitę Montrealyje buvo nuteisti po 10 m. sunkių darbų kalėjimo už heroino kontrabandą į Kanadą.

Lapkričio mėn. J. Eisenbarth buvo sulaikytas Montreale aerodrome su 9 svarais heroino savo lagamine, o J. Bedoum — su 8,8 svarais.

Konfiskuotieji heroino kiekiai yra pakankami 300. 000 injekcijų. Jų kaina juodojoje rinkoje būtų keletas milijonų dolerių.

BANDĖ PADĖTI

Teisininkas iš pietinio Vietnamo Ngo Van Hai Jungtinį Tautų pilnatį penkias minutes kalbėjo antikomunistinė tema, kol JT pirm. E. Hambro susigaudė, kad kalbėtojas visiškai nėra JT delegatas ir neturi teisės kalbėti.

Ngo Van Hai iš JT rūmų buvo išmestas, bet jis pareiškė, kad norėjęs tarptautinei organizacijai padėti.

JAV GELŽKELIŲ STREIKAS

Beveik pusė milijono JAV geležinkeliečių nepakluso specialaus streikuoti draudžiančio įstatymo ir pradėjo streiką.

Geležinkeliečiai reikalauja pakelti atlyginimus apie 3,50

dol. valandai. Įstatymas numato žemesnį pakėlimą.

Geležinkeliečių streikas atsiliepią visam krašto ūkiui. Automobilų pramonė jaučia dalių ir žaliavos trūkumą jau 48 val. po to, kai sustojo eiti traukiniai. Dideli nuostoliai susidaro dėl greit gendančių prekių transporto. Gali susitrukdyti kalėdinio pašto pristatymas. Šimtai tūkstančių užmiesčiuose gyvenančių didmiesčių gyventojų negali pasiekti savo darboviečių.

PENSIJA NAŠLEI

Kvebeko provincijos parlamentas priėmė įstatymą, kurio ministro Pierre Laporte našlei bus mokama 16. 000 dol. mėtinė pensija.

Pensija sudaro pusę buvusios velionio ministro algos.

NEDARBAS KANADOJE

Lapkričio vidury Kanadoj buvo 476 tūkstančiai bedarbių. Tai sudaro 6,5 nuoš. dirbančiųjų. Rugsėjo mėn. bedarbių nuošimtis buvo 6,9.

Kvebeko provincijoje šiuo metu yra 8,4 nuoš. bedarbių.

PROTESTAI... (atkelta iš 1 psl.)

vių studentų grupė buvo surengusi budėjimą, ir išsiskirstė.

Ištuštėjo Civic Center aikštė, tik darbininkai dar tebeuopšė didžiulę eglutę su keliais tūkstančiais žvakučių bei kitokių papuošalų. Išsisklaidė ir kalbėtojų žodžiai, blaškomi labai stipraus vėjo. Sušalę žmonės skubėjo į namus. Bet reikia tikėtis, jog susirinkime pasakytos mintys neliks be atgarsio ir ši "gėdos ir protesto demonstracija" duos vaisių. Gal bus pastarnauta žmogiskumo ir laisvės užtekėjimui visame pasaulyje? Edv. Šulaitis

PROTESTAS TORONTE

LIETUVIŲ IŠMAINĖ UŽ ŽUVIS

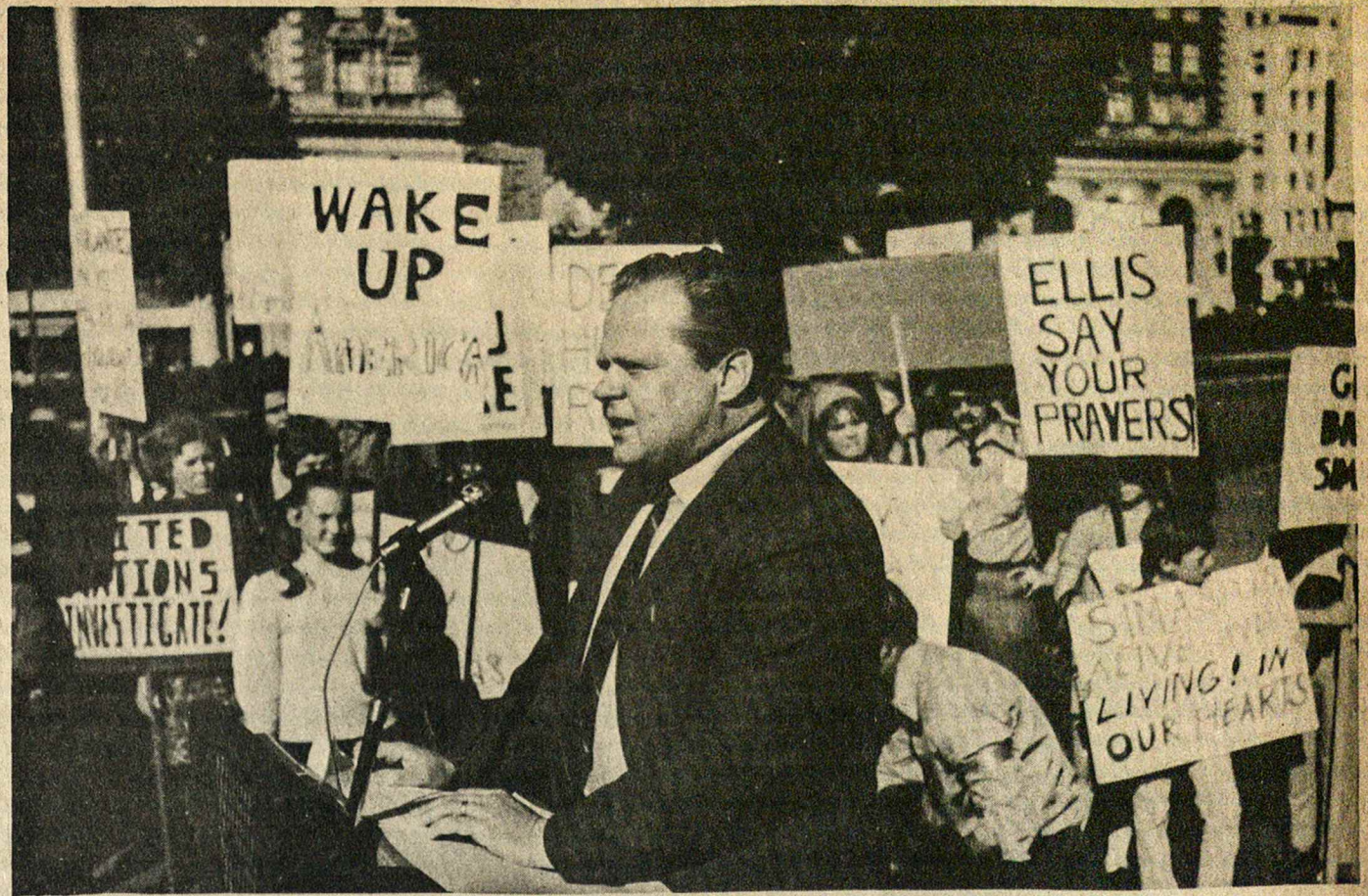
Pusė tūkstančio torontiečių šeštadienį, gruodžio 5 d., demonstravo prie JAV konsulato, atkreipdami dėmesį į amerikiečių gėdingą lietuvių jūrininko išdavimą rusams. Demonstraciją vedė juodai perjuosta JAV vėliava ir pagrindinis šūkis "US Trades Lithuanian Sailor for Fish". Dar buvo apie 40 plakatų, kaip: "Lithuanian Blood No More", "US Coast Guard Joins Red Fleet", "Captain Eustis — Russian Justice", "Lenin's Peace Prize for Admiral Ellis", "Shame on USA", "America — Land of the Free Fish", "Betray First — Lament Later" ir pan.

Prižiūrima miesto policijos, demonstracija vyko tvarkingai ir taikiai. Užbaigiant eiseną, baltiečių atstovų delegacija beldėsi į konsulo duris, norėdama įteikti memorandumą. Negavus atsakymo (rengėjams konsulas patarė demonstruoti jam patogesniu laiku — sic.), viešai buvo perskaitytas raštas, kuriame išreikštas nusivylimas JAV ir prašyta valstybės sekretoriaus ir prez. Niksono užtikrinimo, jog panašūs įvykiai daugiau nepasikartos. Galop, demonstratoriai, kurių dauguma buvo lietuviai, sugiedojo tautos himną.

Pasirūpimas viešai protestuoti iškilo, "New York Times" sekmadieninėje laidoje paskelbus išdavimo detales. LB apylinkės valdybai pritarus, buvo skubomis sudarytas atskiras komitetas, pasivadinęs "Ad Hoc Committee for Human Rights", oficialiai remiamas Baltų federacijos Kanadoje bei lietuvių, latvių ir estų bendruomenių.

Protesto aktualumą kiek sumažino prez. Niksono susirūpinimas įvykiu ir tariamas užkirtimas kelio tokiems reiškiniams pasikartoti ateityje. Rengėjai vis dėlto nutarė demonstraciją vykdyti, ne labai tepasitikėdami gražiais žodžiais. Mūsų tautiečių prisidėjimas buvo nuostabus, nes trumpu laiku testikėta sukviesti 100-150 žmonių. Dalyvavo daug jaunimo, o keli jų energingai prisidėjo prie ruošos. Buvo ir grupė latvių su savo plakatais.

Kadangi tuo pačiu laiku turėjo vykti ir Lietuvių fondo suvažiavimas, iš anksto buvo

susitarta su valdybos pirm. S. Pacevičiumi, jog suvažiavimas būtų atšauktas ir dalyviai galėtų dalyvauti demonstracijoje. Tačiau, atėjus pertraukos metui, jis prašė kitą, ir taip šeštadienį patvirtėjo liko Lietuvių Namų salėje.

Ivykis ties Martha's Vineyard torontiečius veikė užklupo nepasiruošusius akcijai. Kuomet Amerikoje lietuviai jau buvo garsiai protestavę, net dar sekmadienį Toronte neturėta įvykio detalių. Tad ir reagavimas liko pavėluotas, o tokie dalykai reikalauja skubos.

Lietuvių jūrininko išdavimas ir amerikiečių susijaušinimas po to, rado daug dėmesio vietinėje spaudoje. Žinių agentūrų pranešimai buvo spausdinami kasdien. Šeštadienio demonstracijos ištraukos rodytos tos pat dienos žiniuose per abi Toronto televizijos stotis.

JAUNIMAS APLINK AMERIKĄ

Lietuvių Jaunimo informacijos centras 1971 m. vasarą organizuoja kelionę aplink visą šiaurinę Ameriką. Kelionė prasidėsianti gegužės 28 d. Bostone, JAV, ir apimsianti 5 Kanados provincijas ir 26 JAV valstijas.

Kelionės tikslas esąs pažinti pačią Ameriką ir susipažinti su įvairių vietovių lietuviškuoju jaunimu, ta pačia proga raginant jaunimą dalyvauti 1972 m. Jaunimo kongrese.

Smulkesnes informacijas teikia Jaunimo inf. centras, P. O. Box 8992, Boston, Mass. 02114, USA.

"SAMOGITIA"

Susirinkus keliems buvusiems žemaičiams akademikams į vieną vietą, buvo priėta mintis, pamėginti atgaivinti žemaičių bendrą korporaciją "Samogitia". Apie tai dar bus spaudoje. Kor.

Los Angeles lietuviai dėl Simo Kudirkos išdavimo rusams demonstravo 100 valandų. L. Kanto nuotraukoje demonstraciją rengėjas dr. A. Avižienis sako kalbą.

DR. A. S. POPIERAITIS

NAUJAS KABINETO ADRESAS:
Medical Arts Building,
1538 Sherbrook St. West,
Suite 215, Montreal 109, Que.

APSIDRAUSK!

ADAMONIS INSURANCE AGENCY, INC.
SAVARANKIŠKAS AGENTAS
P. ADAMONIS
Chartered Insurance Broker

Su teise dirbti QUEBEC'O ir ONTARIO provincijose
3907 A Rosemont Blvd., Montreal 408, P.Q. Tel. 722-3545
Skr. M. Arlauskaitė, tel. 722-3986.

R.J. IŠGANAITIS, BA, BCL

ADVOKATAS
BIEGA, BEAUREGARD, VALADE & IŠGANAITIS
INSURANCE EXCHANGE BUILDING
276 ST. JAMES ST. WEST - SUITE 525
MONTREAL 126.
Tel: 842-1126, namų 674-7038

Dr. E. ANDRUKAITIS

832 St. Joseph Blvd. E.
(kampus St. André).
TEL. 522-7236.

Dr. J. MALIŠKA

Dantų gydytojas

1440 St. CATHERINE Street W.,
Room 600
Tel: 866-8235, namų 488-8528.

DR. A. O. JAUGELIENĖ

Dantų gydytoja

1410 Guy St. pirmas aukštas
11-12 kambarys.
Tel. 932-6662; namų 737-9681.

Dr. V. GIRIUNIENĖ

Dantų gydytoja

5330 L'Assomption Blvd.
Tel. 255-3535.

ADVOKATAS

J.P. Miller, B.A., B.C.L.

Suite 205
168 Notre Dame St. E.
Tel: 866-2063; 866-2064.

NOTARAS

J. BERNOTAS, B.A., B.C.L.

Sun Life Building
Suite 2001
Tel. 866-1359

JUOZAS GRAŽYS

KAILIŲ SIUVĖJAS

6396 Bannantyne Ave. Verdun, Montreal

• Siuvu ir parduodu
• Taisau ir remeliuoju
• Vasaros laike saugojimas
(Storage)
Tel. 767-6183.

—NESIDŽIAUKI ČIA NE VIETNAMAS, AMERIKIEČIAI TAVES NEIŠLAISVINS.

Adm. Ellis.

Keating FORD Sales Limited
TEL: 769-8831
Namų 366-2548
4475 BANNANTYNE AVE.
VERDUN, QUE.
PINTO MAVERICK TORINO
Sales Manager
Leo Gureckas
Nauji ir naudoti automobiliai garantuoti nuo 1 iki 5 metų

LITAS
MONTREALIO LIETUVIŲ KREDITO UNIJA
ADRESAS: 1465 De Seve Street
Montreal 205, Que.
TEL. 766-5827.
MOKA UŽ:
EINAMASIAS S-tas 5,0%
SĖRUS (numatyta) 6,0%
TAUPOMASIAS S-tas 6,5%
TERM.IND. 1-metams 7,25%
TERM.IND. 2 " 7,75%
TERM.IND. 3 " 8,00%
Nemokamas gyvybės draudimas
iki \$2,000 šerų sumos.
DUODA PASKOLAS:
(iskaitant nario gyvybės apdraudą
iki \$10,000 paskolos sumos)
ASMENINES, čekių kredito ir nekilm.
turto (rezidenc. nuosavybių) iš 9%
INVESTACINES pagal jų rūšį nuo
9,5% iki 12%.
TERMINUI suėjus paskolos atnauji-
namas iš tuo metu galiojančio palū-
kanų procento.

KASOS VALANDOS: 1465 De Seve St., sekma-
dieniais nuo 10:30 iki 12:30 val. Darbo dienomis
nuo 10 iki 3 val. kasdien, išskiriant šeštadienius.
Vakaraš -- trečiadieniais ir penktadieniais nuo 7
iki 9 val.
3907 Rosemont Blvd., tel. 722-3545. Diena-penk-
tadieniais nuo 1 iki 6 val. Vakaraš -- pirmadieniais,
trečiadieniais ir penktadieniais nuo 7 iki 9 val.
Sekmadieniais nedirbama vasara nuo birželio 15 d.
iki rugsėjo 15 d. ir per visus ilguosius savaitgalius

MONTREAL ENTERPRISES Reg'd.
DRAUDIMO AGENTŪRA
TEL: 727-3120
NAMŲ 376-3781
6695 — 35th Avenue, Montreal, 409,
Albertas NORKELIŪNAS, B.A. C.S.C., I.B.

KOMERCINIO, PRIVATAUSTURTO, AUTOMOBILIŲ, ATSAKOMYBĖS GYVYBĖS DRAUDIMAS

IR GERA, IR BLOGAI... nuomonės, laiskai, atgarsiai

REIKIA KANTRYBĖS

Vienas mūsų spaudos darbuotojas pageidauja matyti laikraščiuose rimtus straipsnius. Kokie tie rimti straipsniai turėtų būti, matome iš jo paties rašinio, pavadinto "Golas Lietuvai". Tame straipsnyje jis ragina visus lietuvius liautis "politikuoti", mesti į šalį visokius Vlikus, Altas, nustoti rašius rezoliucijas, rengus genocido parodas ir vietoje to siūlo stoti į... futbolo komandas.

Kaip sykis tai, ko trokšta mūsų tėvynės pavergėjas Sovietų S-ga arba, kaip šiuose kraštuose kad ją vadina be jokių pagrazinimų — Rusija.

Tame pat straipsnyje paduoda dar "rimtesnių" sumanymų, tokių, kaip išsimaldavimas iš sovietinių Lietuvos valdovų futbolo trenerių, kurie ir patys žaistų ir mus treniruotų.

Tas spaudos darbuotojas aiškiai yra pamiršęs faktą, kad mes, lietuviai, nuo tokių trenerių, švietėjų ir tėviškų mokytojų esame pabėgę 1944 metais kur akys veda ir kur kojos neša. Negi jis yra tiek naivus, kad nežinotų, jog iš pavergtos Lietuvos nėra išleidžiamas nė vienas lietuvis, nesąs okupanto ištikimoje tarnyboje, nė vienas lietuvis, negalintis palikti Lietuvoje įkaito? Jei taip nebūtų, tai nereiktų mūsų tautiečiams nei iš laivų šokinėti, nei rizikuoti savo ir kitų gyvybe, skrendant lėktuvu, kad kaip nors išsiveržti iš tos Lietuvos, apie kurios "laimę" ir "laisvę" tiek daug trimtuoja okupanto propaganda.

Savaime aišku, niekas tų nelaimingų dvasioje išprievartautų lietuvių nesmerkė ir nesmerks. Žinome mes sovietų metodus, taip kaip savo penkis pirštus. Niekas negali smerkti kalinio už gerą elgesį, kai jis paleistas kuriam laikui į laisvę, bet kalinys

turi tylėti arba girti savo prižiūrėtojus.

Tas mūsų spaudos darbuotojas yra pasinešęs į "Lietuvos garsinimą". Jam atrodo, kad golas į kitus vartus jau yra toks Lietuvos išgarsinimas, kad didesnio ir svarbesnio būti negali. Esmėje gi Lietuva jokių tokių "garsinimų" nėra reikalinga, nes ji pakankamai garsi ir be to.

Lietuva garsi savo istorija jau daugiau kaip 1000 metų. Lietuva dar kartą pagarsėjo visame pasaulyje, išsikovodama laisvę iš caristinių tironų ir padarydama tokią pažangą, kokios ji nepadarė per šimtą dvidešimt metų, būdama tų pačių rusų vergijoje.

Gali nesigirti šių laikų raudonieji carai ir jų pakalikai Lietuvą padarę pramonės šalimi. Ta pramonė nėra lietuvių tautos naudai, bet rusų. Lietuva, būdama laisva, būdama tik dviejų milijonų gyventojų tauta, pagamindavo 20 milijonų žmonių žemės ūkio gaminių, aukščiausios rūšies maisto produktų, ir Lietuvai to užteko. Dabar rusai padarė iš Lietuvos pramonės šalį, dūmais užteršę dirbtuvę, naikinama Lietuvos gamta ir žmonių sveikata, o gaminiai eina į Rusiją.

Ko carai nepasiekė kazokų nagaikomis, to siekia raudonieji carai apgaule. Naikinas lietuvių tautos nugarkaulis — ūkininkija ir kuriama masė darbininkų, dūstančių fabrikuose, gyvenančių beveik kazematuose, lengviau palaužiamų, regimentuojamų ir partiją, kad jau nebegalėtų kovoti už savo tautos laisvę, už teisę gyventi be varovų.

Tą visą toleruodami, nematydami gudrių, bet labai aiškių mūsų tautai žabangų, spaudos darbuotojai daro nusikaltimą ir prieš savo tautą ir prieš žmoniją. Niekas šiuose kraštuose už tai negrasina bausmėmis, nes šie kraštai nėra Sovietų Rusija. Bausmė čia yra pati žmogaus

sąžinė, o ji anksčiau ar vėliau pabunda.

Lietuvis spaudos darbuotojas turi žinoti, kad lietuvių tauta turi teisę būti laisva ir niekas jo už tą žinojimą negali smerkti.

Spauda yra mūsų tautos balsas šiose laisvės šalyse. Tik mūsų visų tvirtas žodis, mūsų visų riksmas pasauliui ir niekas kitas sudaro tai, kad mūsų tauta dar nėra sunaikinta, kaip kad tą naikino darba kad buvo pradėjęs, giliai ir gerai apgalvojęs, "tėvas, mokytojas ir visų globėjas" Stalinas. Stalinas, tiesa, dabar nustumtas į šalį, bet jo idėjos nėra mirusios, jos gali atgyti kiekviena gera proga. Mūsų spaudos, Vliko, Altos ir visų organizacijų pagrindinis tikslas ir yra budėti, kad mūsų tauta nežūtų.

Tremtyje pavargęs, kitas nustojęs vilties mėgina rasti į Lietuvą trumpiausią kelią, taką, takelį ar net šunkelį, kaip tas mūsų spaudos darbuotojas, deja, tokie keliukai mus niekur nenuves, tik paklaidins.

Reikia kantrybės. Ateis kada nors Velykos ir mūsų kiemą. Tam reikia laiko. Laikas griaua ir didžiausius tironus, o tas laikas nėra mūsų tautos pavergėjo sovietiškos Rusijos talkininkas.

S. Šetkus

CITATOS

UŽTVARŲ STATYTOJAI

"Pasaulio lietuvis" 1970 m. 12 nr. savo vedamajam, be kita ko, taip rašo:

"Bet mums taip pat netrūks tanėjviausių užtvary statytojų. Šias užtvarys čia pavadinam prancūziškų barikadų žodžiu, nes jos iš tikrųjų labai primena gatvių kovas. Kai kas barikada tebeskiria mūsų politiką nuo kultūros: veiksniams Lietuvos laisvinimas, o ben-

druomenė "tik lietuvybei išlai-kyti". JAV kai kas labai piktinosi "vaikų" išrinkimu į LB Tarybą, bet šios "klaidos" nepakartojo Australijos miesto susiorganizavęs senimas, pastatydamas barikadą tarp savęs ir jaunimo. Lietuvos Nepriklausomybės šventės minėjimą Prancūzijoje boikotavo opozicija, nes ji nepatenkinta LB organų rinkimais. Australijos LB Krašto Valdybai įteiktas penkių asmenų pasirašytas ultimatumas pašalinti "Mūsų Pastogės" redaktorių, o pats laikraštis išmestas iš "Minties" spaustu- vės. Toj pačioj Australijoje pasirodė patriotiniu vardu pavadintas leidinys "Lietuvos keliu", bet jo paskirtis kita — diskriminuoti Australijos LB vadovybę bei kitus veikėjus, kaltinant juos kolaboravimu bei tautos išdavimu. Brazilijos LB rengė Brazilijos lietuvių dieną, o Liet. S-ga tuo pačiu metu susirengė savo pietus. JAV LB V-ba laikraštį atvejį atvejais buvo puolama, kad neklauso garbės teismo, o vėliau — kad to garbės teismo paklausė.

"Barikadų eilę galėtume žymiai papildyti. Bet mums rūpi ne tai. Esmingesnis būtų kitas klausimas: ką jos mūsų gyvenimui duoda? Juk jos nieko bendro neturi su kritika. Jos už bet kokios visuomeninės etikos ribų. Tai tik asmeniškumų siautėjimas, dangstomas patiniais, patriotiniais, tradiciniais ir kitokiais kilniais tikslais".

ACHILO KULNYS?

Šeštadienio "Draugo" Kertinėj parašė P. Mln. gruodžio 5 d., be kita ko, ir šitaip samprotauja:

"Štai susikerta poetas su avangardiniu filminku ir, atrodo, kad jau nieks nenusileis, gi vėliau užklaustas tas pats poetas prisipažįsta, kad lietuvių literatūroje ir mene visiems yra vietos, ir tik tada pasidaro aišku, ir norisi jam padėkoti, nes lietuvių literatūros salė yra ir turėtų būti didelė.

"Kartais susitvenkusioj situacijoje atrodo, kad visi mes tampame tvirtovėm ir ieškome tik plyšio jausmų srovei išlieti. Juk ir mūsų laureatai

Kartais iš tremtinių lūp prasiverždavo ir priekaištai dangui ir žemei. Jie susipindavo su lietuviškais keiksmiais, kurie atrodė tokie švelnūs, palyginti su rusiškėmis matuskomis.

Šiame kaime gyvena ir Jurgio Kvedaro šeima. Jis atskirtas ir uždarytas stovykloje. Tie mūsų pažįstami buvo neseniai vedę ir augino dvi gražias mergytes. Negalėjo jo žmona išauginti dukrelių. Abi mergytės mirė badu. Nebuvo vaikams maisto, nebuvo vaistų ir niekas nesirūpino tremtinių vaikų sveikata. Kad nors sauja manų kruopų, kad nors šaukštelis cukraus sunykusiems mažiems tremtinėliams. Viskas frontams. O motinos plėkėsi plačiuose raudonųjų dvarų laukuose ir pas vaikus grįždavo tik vėlai vakarais.

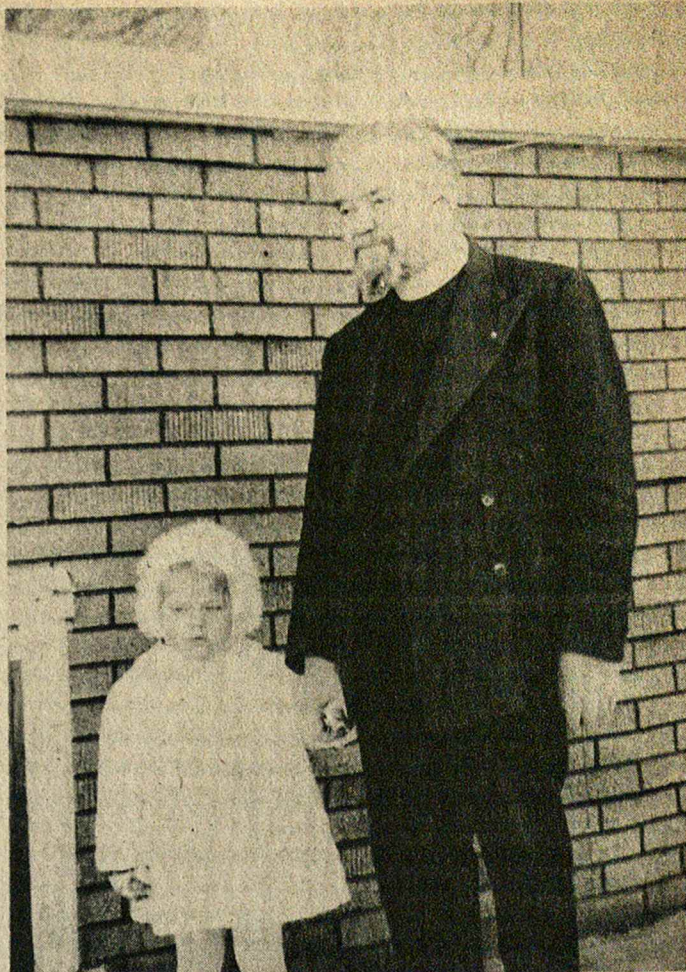
Klykė ir raudoj tremtinės motinos, pakadamos Sibiro žemėje savo kūdikius. Seneliai, leisdami paskutinį atodūšį, šaukėsi dangaus galybių ir pagaliau žemės gelmių piktybių keršto. Tai ne pasaka, net ir ne kerštas, net ir ne pagieža priešiui, bet nuoga, kruvina tiesa. Tiesa, kuri šaukiasi į viso pasaulio geros valios žmones ir prašo pagalbos komunizmo pavergtosioms tautoms.

Sunkiai verčiasi visi tremtiniai, bet sunkiausia seneliams. Štai Kazlauskienė, buvusi dvarininkė ir aukšto nepriklausomos Lietuvos valdininko žmona, eina elgetauti. Vis kas nors duoda po bulvę, ir taip senutė ginasi nuo bado mirties. Reikia suprasti, kaip jai sunku elgetauti ir prašyti išmaldo. Ji visą savo gyvenimą turtingai gyveno, gal ir vargšams padėdavo. Dabar Stalinas ją paverė elgeta, bet siela pasiliko ta pati. Nuslopink, jeigu išmintingas, viską savo krūtinėje: išdidumą, drovumą, puikybę ir skriaudą ir eik pas maskolį, dažnu atveju savo priešą, prašyti duonos trupinėlio! Tikrai, gal jau geriau mirti. Vargšė parauduoja ir pasimeta, kada netyčia pataiko pas savo brolius tremtinius. Jai baisiai nesmagu, tarytum ji didžiausią prasikaltimą atlieka, kai elgetaudama turi gintis nuo bado.

Sibire elgetavimas ne visiems prieinamas. Visos tremtinės moterys iki šešiasdešimt metų amžiaus privalo dirbti. Tuo pačiu jau negali nei elgetauti nei grybauti. Grybai čia blogai auga, nes jiems per šaltos naktys. Bet rudenį atsiranda rudmėsių, kurias moterys renka ir sūdo žiemai. Vyrai ir per šešiasdešimt penkeris metus turi dirbti kolchozo laukuose. Jiems nėra kada nė galvoti apie meškeriojimą.

Sovietai didžiųjų, kad pas juos nėra elgetaujančių ir kad seneliams yra įrengtos puikios ir gerai prižiūrimos prieglaudos. Melas. Kodėl nė vienas tremtinys nebuvo priimtas į prieglaudą, bet visi išmarinti badu? Gal užtai jiems nereikia pensijos ar prieglau-

MIRĖ PREL. M. KRUPAVIČIUS

Gauta žinia, kad gruodžio 4 d. 4.15 val. popiet Chicagoje. Loretto ligoninėje, tik 3 dienas sirgęs mirė įžymusis nepriklausomos Lietuvos politikas, visuomenininkas ir vėlesnių laikų kovotojas dėl Lietuvos laisvės prel. Mykolas Krupavičius.

E. Sulaičio nuotr.

kartais net į premijos įteikimą neatvažiuoja. Net mūsų kūrėjas nesupranta kito kūrėjo, kai tiesmūkinis jo žodis pataiko į po kūrybinio proceso išvargusį, nelemtą Achilo kulną.

"Kai kurie sako, kad A. Škėma, palikęs sunkią valandą tautai nihilizmo nuodų nenusipelno pagarbos", kiti ateina su visai priešinga nuomone. Jie sako, kad Škėma yra net literatūrinis tautos kovotojas ir Škėmos žodžiais "Pabudimas" parašytas, prisimenant milijonus nežinomųjų, ypač lietuvių, kovotojų. Apšauktas nihilistu, Škėma staiga tampa kovotoju.

"Tai gal čia nesilaikome orumo ir nuoseklumo? Gal? Yra ir taip. Kai vieni džiaugiasi jaunųjų rašymu, jų dėmesiu menai, jų bruzdėjimu scenoje, kiti juos murkdo su šypsena veide: "juk po mūsų

ateis, ir tegul ateina, pasaulio galas".

LITERATŪROS PREMIJA

Montrealio Meno taryba skelbia 1970/71 m. Montrealio didžiąją literatūros premiją — Grand Prix Littéraire de la ville de Montreal, 3000 dol. vertės premija skiriama bet kokiam literatūros veikalui — romanui, noveli, poezijai, essay ar istorijai, — kuris 1970 m. knygos forma buvo Montrealyje išleistas. Meno tarybos nutarimu, gali būti apmokėtas kūrinio vertimas į anglų arba prancūzų kalbą.

Kūrinys Meno tarybai turi būti įteiktas iki 1971 m. sausio 12 d., 4 val. Dėl smulkesnių informacijų galima kreiptis: Conseil des arts, Edifice Jacques-Viger, 700 est, rue Craig, Suite 112, Montreal 127.

STEFANIJA RŪKIENĖ

VERGIJOS KRYŽKELIUOSE

VAVILOVKOJE

Prieinu Vavilovkos kaimą. Tai pusiaukelė tarp Bakčaro ir mūsiškės Malinovkos. Kaimas labai didelis, nes į vieną sujungta trys kolchozai. Vavilovkos kolchozas yra turtingesnis už mūsiškį, nors pasižiūrėjus į pastatus, taip neatrodo. Namukai ir čia maži ir tik po vieną kambarį. Salionai, valgomieji, miegamieji ir virtuvės — toje pačioje gryčioje. Sibiro kaimuose žmonės geresnį ir patogesnį namų nei nepasigenda. Žiūri, kad tik būtų nealkani ir apsirengę. Kitų poreikių nėra. Mašinų ir motociklų, net ir dviračių, visai nereikalingi, nes nėra žmoniškesnių kelių. Vasarą keliai atrodo liulančiomis purvo juostomis. Kartais žmonės ir užsimena:

— Kad būtų geležinkelis, tai traukiniu būtų galima nuvažiuoti į didesnį miestą. Ten būtų galima ir reikalingesni daiktai nusipirkti.

Sustoju viduryje kaimo ant kryžkelės ir galvoju, kaip čia susirasti savuosius pažįstamus tremtinius.

Sutikau moterėlę ir paklausiau, kurioje gryčioje gyvena lietuviai. Ji man parodė visai artį stovintį namuką. Užeinu pailsėti ir pasikalbėti apie rūpesčius ir vargulus.

Pasivėlinus atsisėdu ir šnekamės. Apsižvalgau po trobą. Truputį geriau gyvena, negu mes. Turtin-gesnis kolchozas. Kad ir tokio pat stiliaus namukai, bet kiek didesni ir su šoniniais kambariais. Tremtiniai truputėlį laisviau ir geriau jaučiasi čia gyvendami, negu bendrai su šeiminingais viename kambaryje. Kalbamės. Čia pat sukinėjasi berniukas ir mergaitė, bet niekaip negaliu pažinti tos moters. Veidas primena Juodiniene, bet abejoju, nes baržoje ji buvo aukšta ir jau labai stora moteris. Jos sūnus buvo ne normaliai nusipenėjęs. Dabar prieš mane stovi aukšta, plona moteris. Vaikai abu plonyčiai, kaip rūšyje išaugę bulvių daigeliai. Galėtų jau ir pilsnei būti.

Šnekamės apie bendrus pažįstamus. Prieiname prie vyrų. Pasisako, kad gavusi nuo Juodinio atviruką su

keliais žodžiais. Dar gyvas.

Pagaliau paaiškėja, su kuo kalbu. Per trumpą laiką tremtiniai Sibire taip pasikeitė, kad net pažinti negalima. Badas ištaisė figūras, išstipdė taukus ir paliko tik oda ir kaulai. Tarp kita ko, ir skrandžiai visų pasitaisė — viską virškina.

Susirado savo vyrus ir Naglienę, Gražienę, Ikamienę, Kvedarienę, Meškauskienę, Švalkuvienę, Pumputienę ir visos trys Prancūkienės. Visos stengiasi vyrus paremti maisto siuntiniais. Daugiausia siūcia džiovintas bulves. Kai kurios dar įstengia įdėti duonos sausainių ir bonkoje puslitrį lydyto sviesto. Tačiau jau ne visos išsigali tokį prabangų siuntinį pasiųsti. Daug pasitenkina tik džiovintomis bulvėmis. Ką darysi, jei per metus pliekdama po kulistanus nieko neuždirba. Kitoms reikia rūpintis ir vaikais.

Daug vaikų ir senelių jau išmirė. Palingavo Juodiniene galva ir nubraukė ašarą.

Nebėra jau gyvųjų tarpe ir abiejų Stelmuzės Repšių. Mirė badu. Labai jau nenorėjo senjokas čia mirti. Vis svajojo apie Stelmuzę ir labai troško nors savo ūkio sienas parodyti anūkėliams. Dažnai prisimindavo savo ūkį, į kurį buvo sudėtos viso gyvenimo sutaupos ir prakaitas, jėgos ir meilė savo gimtajai žemei. Verkė ir vaičioja, kaip mažas vaikas, kad nenori Sibire mirti.

Jo žmona Ona Repšienė mirė už pusantro mėnesio po vyro mirties. Ji jau baisiai bijojo mirties. Visada su ašaromis kalbėjo apie Lietuvoje paliktus namus, apie sodą, ežerą ir senąją Stelmuzės bažnytelę. Prie bažnytelės ji turėjo pasirinkusi ir vietą savo kapui. Norėjo amžinai ilsėtis senojo ažuolo pavėsyje. Labai sielojosi ir troško susitikti savo sūnų, kuris vargo Krasnojarsko stovykloje.

— Kad nors pamatytų Joną, kad tik jis išliktų gyvas ir nepaliktų vienų mažų našlaičių!

Savo žodžius visada palydėdavo ašaromis ir malda. Kol jos lūpos judėjo, ji vis kartojė:

— Viešpatie, pasigailėk! Viešpatie, neapleisk mūsų, padėk išlikti gyviems ir sugrįžti į savo namus! Dieve, nejaugi Tu nematai mūsų kančios?

Niekas nepadėjo. Bado šmėkla ir jai užspaudė akis. Dabar gali džiaugtis maskoliai jų paliktuosiu turtu. Niekas nie daugiau nereikalauja. Tik nuo amžių naštos pradžios Stelmuzės ažuolas šnarės apie čia seniau gyvenusius žmones. Tik jų vėlės, tamsių ir gūdžių Vėlinių naktį klaidžios po namus ir paliktąjį sodą ir savo sparnais šlamės ties ta žeme, kurią taip labai mylėjo. O laisvėn iškelia jų vaikai uždegę tą naktį po žvakutę ir prisimins savo kankinius tėvus.

Jaunajai Repšienei vaikus išauginti padėjo vyro brolis Levukas, kuris nebuvo nuo šeimos atskirtas.

dos, kad jie prievarta padaryti kolchozninkais? Kremliaus carai juos čia atvežė mirti lėta mirtimi. Galvokime, kaip norime, bet Sibire tremtiniai seneliai ir vaikai iškrito kaip rudens lapai nuo medžių.

Pasiskundžiu Vavilovkos lietuviams moterims ir apie save. Parodau pažymėjimą. Jos visos tvirtina, kad manęs neteisi, nes panašus atsitikimas buvo ir pas juos ir teismą nutraukė.

Vavilovkoje pernakuojau, gerai pailsėjau ir, vargeliais pasidalinusi, kitos dienos pavakariais išsikubinau į savo Malinovką.

Einu ir jau vakaras čia pat. Kojos visai nenori manęs klausyti, nes pailsėjus visai sustingo ir, kol išsimiklins, labai skauda reumatizmo pažeistus kelius. Taigoms matuoti mano kojos jau nebetinka. Tokiems nuotoliams reikia milžino kojų, kuris vienu žingsniu nužengtų pusę kilometro arba gerai būtų ir rusiškos pasakos batai "skarachodai" — greituliai.

Galvoje palaidos mintys painiojasi, kaip gražią rudens dieną voratinkliai. Mintimis lekiu į savo kraštą ir prisimenu ten likusius senus tėvus. Gerai, kad jie nemato ir nežino, kaip jų dukrelė gūdžią ir šaltą naktį sušalusi klampuoja Sibiro taiga.

Labai gaila Kvedarienės. Ji visai stengėsi išsaugoti mergytes, bet jos abi paliko sunkų tremties gyvenimą ir iškeliavo pas Duvėlį. Tokiais atvejais aš visada prisimenu savo dukrelę ir ausyse girdžiu jos klyksmą: "Mamyte, neik!" Jei gyvas vyras, jai nebus blogai ir jos neištiks čia atvežtu vaikučių likimas. Stovyklose nėra, tai raminuosi, kad liko nesuimtas, bet tai minčiai pilno pagrindo neturiu.

Dabar mano mintyse Stelmuzės mokyklos vedėjas Juozas Matulis. Silpnutis, su kuprele ir susuktom rankom. Ir jis nuo šeimos atskirtas, uždarytas stovykloje. Matulių dukrelė vienmetė su mano Nijole. Nebėra jau jos gyvos. Mirė Danutė badu. Matulienė dukrelę labai mylėjo ir plūkęsi dėl jos, sunkiais darbais vadavo jos gyvybę, bet neišsaugojo. Dabar klykia taigoje, palaidojusi savo mergytę Vavilovkos kaimo kapuose. Apie ką bepagalvoti, visiems sunku. Kiekvieną tremtinį lydi badas, sunkus darbas, nepakeliami ir jau labai neteisingi mokesčiai.

Jau visai tamsu. Velokai išėjau, tad rūpinusi ir spaudžiu, kad tik nepaklyščiau ir nesušalčiau taigoje. Nebijau mirties, bet dar reikia sulaukti karo pabaigos. Gal grįšim...

Štai jau ir mano Malinovka. Gilus vakaras, nes jau senokai sutemo.

Bus daugiau

Kalbos dėsniai ir stilius

SLA Amerikoje

Kartais rašytojai ir kalbininkai ginčijasi: kas kalba kuriai? Ir vienai, ir kitai pusei netruksta įrodymų, bet rašytojų žodis būna smalskesnis ir aiškesnis, taigi ir jų įtaka, rodos, mažne tikresnė. Ką ten kalbininkai, gramatikai duoda: be pašauktųjų kūrėjų plunksnos jie tik piovejai plynam lauke... Kalba — gyvas organizmas — ir gyva rašytojo žodžio. „Kas, jei ne rašytojas, — sakė Balzakas, — turi teise duoti kalbą išmaldos? Mūsų kalba puikiai pasisavino mano pirmlaukį žodžius, ji priims ir mano. Tie naujai atsiradę žodžiai taps kilniais žodžiais.“

Neperšienusioje lietuvių literatūroje gerai matomas ir vieny, ir kitų įnašas, bet neužmirštinai nei tie lietieji, stovintys ginčo nuosalyje. Pati didžioji lietuvių kalbos kūryba vis dėlto yra Lietuvos lietuvis: baudiavios ir priepasūdų metais ji išlaikė puoselėjo ir turtino „lietuvišką žodį“, kuriuo šiandien žavisi vis pasaulio kalbininkai. Liaudies vaidinėj sunkiausiai kalbai laikais gerai aptarė „Anykščių šilėlio“ autorius: „Lietuvos ponai, bajorai ir kunigai, savąja lietuvišką kalbą pametę, paniekinę, lenkiškos tverės. Vėgriai, prasičikėliai lietuviškai tekalbėjo. [...] Tai dabar ką tamiesnis kurs Lietuvos kampas, ką tolesnis nuo miestelio ir nuo dvaro arba nuo vieškelio, tą grynesnė ir gražesne lietuviška kalba“ (A. Baranauskas kaiskas Hugo Veberio, 1876.X.6.).

Tą patį teigė Kazimieras Buga dar 1920 m.: „Gražios, taisyklingos kalbos reikia ieškoti ne inteligentuose, bet mūsų liaudyje. Kalbos turime mokytis ne iš gimnazijos ir universiteto mokytojų, bet iš kaimo skerdžių ir žemės artojų“ (Rinktiniai raštai. T. 2, 1959, p. 485).

Ilgatiniui liaudinis kalbos pagrindas darėsi per siaurus: šviesotolio — intelektualo ir specialisto — galvosenos neįneigiamoma buvo riboti kaimietiško akcento. Kuris mokslinė, arba knygine, kalba, kuri, kalbininkų ir koregavimą (kartais temple tempama prie „gyvojo šaltinio“), tolo nuo liaudies kalbos. Arčiausiai liko grožinės literatūros kalba. Ji arba tiesiai sėmė medžiagos iš liaudies kalbos, arba remėsi liauliškąja literatūros tradicija. Tiesą sakant, ir kai kurie rašytojai nelabai žavėjosi kaimo kalbos rėmais: liaudies šneka-moji ir tautosakos kalba esanti nepakankama intelektualinei jų kūrybai. Jie ne tik mums ranka į pastangas toje kalboje ieškoti gramatinį desnių, bet normų, bet ir iš viso nenorai klausėsi samprotavimų apie kalbos norminimą. Nuo to, žinoma, nukentėjo ne gramatika ir jos atstovai, bet pačių rašytojų kalba, jos stilius. Geras stilius jau neįmanomas be taisyklųgimto. Tai žinoma tiesa. Liaudnokiai šiandien ne-treikia, pavyzdžiui, vėlesnioji Vinco Krėvės rašai, kurių nesėjo peržiūrėti kalbininkai („Miglose“ ir kt.); taip jau bado akis elementariai kai kurių lietuvių kalbos desnių nepaisymas.

Dabar reikia daug ką naujai apibūdinti ir pavadinti, apie ką ankstesnis kaimo žmogus nė svajoti nesvajojė. Ir pats tas buvęs seniau vienintelis patikimas kalbos šaltinis dabar gerokai pakitęs: „organizuo-jama mėslo išvežima“, „planuoja buivių ir pieno gamybą“, kalba apie „naudmenis“ ar „pieno išmizį“, brigadininkas „nuo pa-reižiu numamas“, o kolūketis „nuo darbo nusima“... Paklausykite, kaip kalba per radiją ir televiziją kolūkių pirmininkai, zootechnikai ar melžėjos, ir sutiksite, kad, kolūkiniame kaimo norėdami rasti geros ir gražios liaudies kalbos, turėsim jos ieškoti nuo toliau nuo kultūrinančios agrogomų ir zootechnikų įtakos. Gyvenimas lauzo se-nąsias formas, ir šrautu veržiasi nauji kal-bos reiškiniai. Tačiau, kur šrautas, ten yra ir drumzlių, šniaruų, nuolaužų ir griu-venų. Taigi ne visa kas gera naujojoje mūsų kalboje. Šitai reikia matyti ir blaiviai vertinti.

Svarbiu kalbai momentu rašytojams tenka didelė atsakomybė. Su viena intencija, vien su kalbos jausmu, kuriuo dažnai pasikliauja plunksnos broliai, tame šraute ne visada sėkėsis išlikti. Čia labai praverčia ir gilesnė gramatinė nuovoka. O jos duoda „sausą“, „negyvą“, nuo mo-kyklos laikų įsipykusi, į kūną ir kraują ne visiems įgausi gramatiką. Dabarinių metų, kai leidžiama akademinė lietuvių kalbos gramatika ir teminiai kalbos moks-ko rinkiniai, geros sąlygos rimčiau gilinti į gramatikos klausimus. Reikia tik prie to nedaug pridėti — paslankumo ir atsidėjimo... *

Literatūrinėje kalboje daug sveria ne vien leksikos atranka, bet ir įvairi, lanks-ti sintaktinė sandara. Tačiau ne visas jos galimybes mūsų rašytojai kiek reikiant kultivuoja, nes ne visas jas, tur būt, pa-kankamai ir pažįsta.

Zvilgtelkime — tik probėgėms — į vieną tos įvairovės aspektą, būtent, į kal-bos dalis stiliaus tarnyboje. Taigi tradici-nėje gramatikos rikiuotėje pirmiausia prieš mūs iškyta daiktavardis. Tai ne visados pakenčiama kalbos dalis („ką ten daiktavardinė kalba — geriau veiks-mažodinė!“, be nominatyvinės funkcijos, patogi ir stiliaus atspalviamis reikšti. Ana, kaip nepalanki, abejinga nuotaka veiks-mui parodoma veiksmožodiniu daiktavar-džiu:

— Parodygi ką maželių raides.
— Man nereikia jų rodymo. (J. Baltušis)
— Užrąntyk ant koto žymę.

— Ir be rąntijimo matyt. (J. Baltušis).
Nedaugeliui apčiuopiami mažybinių daiktavardžių didybės reikšmės, pvz.: Ak, tu, gardmėdis rūgštes (Vaižgantas). Di-delės padrikusios lėbėsų skruos siekė jau Klanguj laukus, o ten toliau — vienas juodumėlis. (P. Cvirkas). O jau opumėlis juo, ir jautrumėlis — neprisliesk, nekliu-dyk, neužgausk (J. Baltušis).

V. Mykolaitis-Putinas vienur skundėsi mūsų kalbos žodžių, ypač daiktavardžių, ilgumu: jie sunkiai įterpiami gausioje poezijos eilutėje. Kurį laiką poetas rin-kois jų trumpųjų daiktavardžių, pvz.: gūdis, kirmis, mēlis, rūstis, žydrys...; Ivan-kas...; branda, dēla, gēla... Dar daugiau triūšė J. Baltrušaitis — to tipo daiktavar-

džių jo poezijoje eilė didelė, pvz.: blizgis, globis, kartis, mēlis, mažis, pilksis, saldis, siūlis, tūrlis, tūslis, troškis, tuštis, tvirtis, žydrys, žvarbis...; gąstas...; alsa, erčia, lros...; skūrlis (lėmtis), slaplis (paslaplis). Dvisekimeniu daiktavardžių, be abejo, bu-vo iš ko rinktis: visų pirma siūlesi liau-dies šnekaamosios kalbos retokai, bet dar gyvi žodžiai, paliudyti žodynuose ir gra-matikose. Tiems žodžiams abstraktiams poetai ilgiejo daugiau gyvybės, jau beisei-nančius iš aktyvaus vartojimo suaktualino ir perkėlė į aukštesnę poetinės kalbos plotmę. Dalis tų žodžių, be abejo, yra ir nauji dariniai, tikroji žodžio kūryba pagal esamas kalboje analogijas. Vienas kitas tokios darybos žodis, gal būt, praeis be atgarsio, likdamas tik sporadiniu poetinės kalbos reiškinio, kitam ir kalbininkui gal nenorės metriku rašyti, bet daugumas jų gali įsilieti į bendrinę vartoseną (jau da-bar kai kurie, tiesa, nedrąsiai, perkeltiami į prozos kalbą). Poezijai jie duoda savitą toną, kupiną „rūčio“ ir „gūdižio“, ir ar-chaišką koloritą.

Būdvardis, kaip paprastas pažymi-nys ir kaip ekspresyviojo priemonė, dažnai nepatenkina rašytojo. Teigiama, kad nepakanką būdvardžių ar kai kurios jų grupės esančios per siauros. Siuo atveju plečiamos stiliškai parankių būdvardžių ribos. Kai kurie rašytojai renkausi vėlgi trumpų žodžių. Štai, pvz., J. Baltrušaitis būdvardžiai: griozdus šiekštai, gužla lri, liežuvis rangus, svambūs žingsniai, tvartl ugnis, uosulus larnas, virtus minktas sos-tas, žvangi žinia... *

Buna ir kilioji pastangų. Sakysim, V. Mykolaitis-Putinas, kurį laiką linkęs į trumpą daiktavardį, būdvardžių duoda daugiau erdves ir ankstesnėje savo poe-zijoje plačiai vartoja daugiasakmenius sudurtinius būdvardžius, pvz.: atširadantis miškas, auksaspalviai bokštai, labalburė laivė, baltpūkis debeselis, kraujaspalvė ugnys, lalsvasparniai paukščiai, lengvapu-kės snagės, mintys, mēlyntoliai kraštai, skaldilabangės srovės, kankilai šilkastysai, žydreskarė meilė... Tai ekspresyvos daiktavardžių charakteristikos, labai gausios ir talpios stiliaus priemonės.

Pilkas stiliaus atžvilgiu yra įvairūs. Gramatikoje jis kukliai ir apariamas: pa-vaduoja, atstoja kitą kalbos dalį. Tačiau negalima jo ir visai nuneigti. Šiuo tarpu ta kalbos dalis ne visada apdairiai varto-jama. Tai ypač sakytina apie asmeninį įvardį (aš, mes...), kuris savas atsiminimų knygoje, apsakymuose bei romanuose, kur veiksmas pasakojamas pirmuoju asmeniu. Tariant, kad „aš“ vartojamas savotiškai stiliaus manieri reikšti (dėmesys sutel-kiamas ir į veikėją, ne tik į veiksmą), per daug to įvardžio prikašiojama — tiek, kad jau ir nieko nebepažerežiama. Viskas eina viena plokštuma. Tai jau nuobodybė. O nekritiškai taikant mokyklinės gramati-kos taisyklę (veiksmožodžio asmenį rodo asmeniuomo žodžio galūnė), visur kur „aš“ išleidžiamas. Sakinys lieka preskas — netenka akcentų ir įtaigumo. Kur asme-ninį įvardį braukti, kur palikti, sprendi-mas nelengvas. Reikia įsijautimo ir skai-ko. Ir, tur būt, kartais ne vieno mėginimo. Teko stebėti K. Borutos kančias: tai „aš“ braukia, tai vėl atstoja, tai kitur įterpia, nes ne vienaip akcentuoja frazę, naujai ją skaitydamas. Ne taip paprasta tam įvar-džiui parinkti vietą.

Retai kas dabar suvokia įvardžio toks reikšmės. Jo svorį iš vyresniųjų rašytojų geriausiai jaučia J. Paukštelis. Pavyzdžiui: Kai buvau tokių (=tiekos) metų... tai aš ne blogiau pagalgėjau (Saulėle, netekė, 10). Matau, kad pats neiš toks (=blogas) (14). Jei ne tamtos, ne tokie (=geri) žmo-nės, niekaip nesilimčiau tokio (=didelio) rūpesčio (37).

Per plačiai jau įsikerojęs parodomas įvardis šis, mažėja tas vartojimo sfera, pvz.: Šios moteriškos, matyt, nebe mūs pirmas palydėjo šiuo mokyto keliu.

Daugumo, žinoma, kaišiamasi v e i k s -mažodžiu, nes visi žino, kad tai patl stiprioji ir pati gražioji mūsų kalbos da-lis. Renkamasi spalvingesnis, įdomesnis, relesnis. Iš ne vieno rašytojo knygų to-kių „rinkinių žodžių“ prirašytum ilgas sąrašus. Lygia greta domimasi ir veiksm-žodžio sintaksė — stilių formų vartoi-jimui (asmenų, skaičių, laikų ir nuosakų sinonimikai). Apie tai jau nemaža rašyta mūsų kalbinėje ir pedagoginėje spaudoje. Kol kas dar klumpama veikslų ir priešdė-lėčių veiksmožodžių vartojimo aišvejais. Apie juos mažiau yra rašę ir kalbininkai. Reikia tikėtis, kad išspręgt mažiau jau-sime, kad išsės antrasis akademinės lietu-vių kalbos gramatikos tomas.

Palaiikytinis įvairios mažybinių veiks-možodžių formos, jau apyrėjęs šnekaomo-jos liaudies kalboje. Silniui jos duoda šviežumo ir ryškumo, nes atstoja dažniau pasigaunamus aprašomuosius žodžių „jun-ginis (su truputį, mažai, kiek, šiek tiek...“). Pvz., Gražus oras — šalena (šalvena), ne-leidžia, — važiuosim į giria (Rygiškių Jo-nas). Ugnelė, „pinigai“ šileno (iš tolo bu-vo matyti degant, lyg blizgojo, švietė) (Rygiškių Jonaš). Vidurkely paduklo, su-tarskėjo ratali (P. Cvirka). Pamažo kenks-mingųjų gyvių (M. Katkus). Sargaliojusi žiemą, Monika pavasarįo sugijo (P. Cvir-ka). Guli, klausosi — sodžiūje šunes los-čioja (J. Paukštelis).

Kai kurios gramatinės formos nyksta, nes jaunoji karta jų kiek reikiant nebe-pažįsta. Toks gramatikos ir jos besimo-kančių pamėstas yra dalyvis. Ar daug kas mokykloje geriau jo stilistinę funkciją pažįsta? Niveluuoja ji ir verimų kalba. Dalyvis iš literatūrinės kalbos dėl to traukiasi mūsų akys, nors seniau jo vartosenos būta gana gyvos ir gražios. Dabar didesnį dalyviui duoklę dar atiduoa (J. Paukštelis; idomiai ji vartoja ne vien pasakojamojoje kalboje, bet ir dia-logui pavairinti (antrajam dialogo nariui — atsakymui — reikšti), pvz.: — Labai malonu! Prašau, kolege, sėstis! — galantiškai mostelėjo į fotelį. — Ačiū — ji labai neturinti laiko.

— Bet prašom, kolege, tuo pačiu laiku.

— Bet ačiū... Ką pirmininkas jau pa-sakysiaši (Netekė, saulele, 70).

Stilistiškai vaisinga yra prievieks-miųjų kategorija. Daug gražių prievieks-miųjų stypi liaudies kalboje, daug jų galima ir naujai kurtis, žiūrint esamo standarto. Labai įvairios darybos, įprastų ir mažiau žinomų prievieksmių gausu žemaitės ir Vaižganto raštuose. Iš vėlesnių rašytojų juos gana mėgstą P. Cvirka, kuris kartais stebina mus savotiškom retybėm — jo vieno raštuose tesutinkamais prievieks-miais, pvz.: Jau prietemoje išgirdo pastū-gomis lojančius šunis. Ugnis geso, bet vėl buvo pripūčiui kurstoma. Nesė vėjas papūčiu. Vanagas krito smegčia.

Plati J. Avyžiaus prievieksmių skalė, pvz. (vien iš „Kaimas kryžkelėj“): dabar-tės, kurikadė; akimoių; apgrabbomis, ne-jučiom, padiblomis, paslapčiom, pėsčiomis, slapčiomis, skersomis, tuščiomis, vogčiomis; pagaugais, patylukais; palengvėlė; paranki, pakietimui; bioguoliu, gražuoliu, ge-ruojiu, piktuoju; kalniau, paslučiau; aukš-tyt—žemyn (Kolūkis su kiekvienu diena žemyn, o pirmininko mūriukas aukštyt); užmuštinal (Užpultam valia gintis užmuš-tinai).

Idomiai prievieksmių su formantu -yn kartais vartoja Alf. Bieliauskas, su juo

konstruodamas net didesnių pasakojimo gabalą: ...o tada... sugulmės ir persigandę (...o jeigu ir mane...), kartą išslydę iš dar pastumėtas, aš jau ritausi žemyn ir žemyn — tuo siauru cementiniu kori-dorium, į kurį, rodos, patekome. [...] Dar-gužaitė pasivijo mane ir paslėpė nuo lie-taus — žemyn; jos tėvas itaisė į darbą — žemyn; vedžiau ją — žemyn; sutikau se-nus draugus, sukau į šalį — žemyn, žė-myn, žemyn (Kauno romanas, 374).

Gramatinės normos ne visur vienodal dera. Griežtai jų turi laikytis mokslo ir publicistikos kalba, lanksčiau ir lalsviau jas traktuoja grožinės literatūros stiliai. Mažiau sau laisvos leidžia realistinė pro-za, o mažiau gramatikos varžtus pakei-čia poezija, modernioji proza ir drama.

Siems žanrams nesvetimi didesni kalbos ir stiliaus eksperimentai. Visiems žanrams ir stiliams vis dėlto privalomi pagrindiniai taisyklųgimto kriterijai, t. y. bendrieji žodžių darybos ir kaltybos, žodynines at-rankos ir sintaksinės sandaros desniai, nu-sistoję literatūrinėje tradicijoje ir formu-luoti kalbininkų darbuose. Taigi gera kal-bos faktų dalis turi rūpėti visiems vie-nodal. Pavyzdžiui, tokie yra, be ko kita, kai kurie lietuvių kalbai nebūdingi linski-nių vartojimo atvejai (tame dalykas, to pasekoje, esmėje jis geras, visuomėje kon-certas pasisekęs, paveikslas gerame sty-voje... (žr. Kalbos kultura, sąs. 15, p. 36; sąs. 16, p. 22—23). Tokie nusizengimai normai yra blogis ir mokslininkui, ir publi-cistui, ir rašytojui. Jie nepateisinami ir vi-siems viešosios kalbos ar rašto žmonėms.

Dabar daug kas reikia aiškinti: gerai ar negerai vartojama? Taisyklų ar ne-taisyklų? Tačiau kai kurie neišaiškinti kalbos faktai per ilgai sutinkami laikraš-čiuose ir knygoje, pavyzdžiui, kad ir po-sakiai su veiksmožodžiu valyti. Antai ra-šytojas Kazys Jankauskas smagiai pasako-ja apie savo darbą po pirmojo pasaulinio karo: priešpjet jie valydavė sniegą nuo geležinkelio, o popiet — geležinkelį nuo sniego... Taip dvejojai mūsų visur valoma daugiau kaip pusimtis metų. Plg. dabartinius pavyzdžius: Proletariats partijos apvalymas nuo oportunistų (Da-bartinės lietuvių kalbos žodynas, p. 507). Nuo purvo ir melo apvalyta praeitis (Alf. Bieliauskas). || Jau viską nuo laukų nu-valėme suvalėme (Dab. liet. kalbos žo-dynas, p. 912). Tai mums leidžia nuvalyti domų kelio prietarių šiuksis (Z. Kos-tomuskis. Laispo žirgai, p. 69). — O kaip toliau valysime? Norėtuši, kad šluotažis būtų vienodas, standartinis. Čia gi ne gretinimės formos, kurios laisvai gali kon-kuruoti viena su kita, bet aiškus normos trūkumas.

Analogiškų posakių su prielinksniais yra ir daugiau. A. Venclova, prieš dvidešimt

metų recenzuojamas „Lietuvių kalbos ra-šybos žodyną“ (1948), prikišo: ...neiš-aiškinta, kaip taisyklingiau sakyti: mes kovojame su hitleriniais grobikais“ (Liet-urata ir menas, 1949, Nr. 12). Deja, ir iki šiol tebekovojama dvejojai: vieni triuš-kinamai kovoja prieš ką, o kiti, lyg taip sau susitikię, gal pasivaikščiodami po sve-tinias žemes, kovoja su ku... Lietuvių kalboje prielinksnis su yra daugiareikšmis, kaip ir daugelis prielinksnių. Štai apytikris jo vartojimo plotas: važiuoja vyras su širma kumele, su rogėm, su pačia, su kai-liniais, su javais, su tuščia kišene, su au-sra, su skaudama galva, su gera žinia, su-silinka, mušasi (kovoja) su bernais, jun-ku jam su pinigais, javais, duona... Ka-žin ar reikia čia baimintis, kad kažkokia drumsta galva gerai nesupras ir supainios reikšmės. Mūsų prielinksnio su vartoseną gana plati, bet niekada nesusimaišoma, nes kalboje visada gelbsti kontekstas, ir jo vaidmens, nustatinėjant sintaksės desnius, nereikia pamiršti.

Daug kam dar neaišku (mūsų žodynal tokiais atvejais diplomatiškai santūrus), kaip rašyti: **priešą prieš suvedžiotą mērginą ar suvedžiotą mērginą; atsakingas prieš ką ar kam; atsitiko su juo ar jam; istorija su Galilėjum ar Galilėjaus isto-rija; kėsintis ant ko ar prieš ką; pulli ant ko ar ką...**

Kalbos valymo įkarštyje seniau buvo ita-rinėjamas ne vienas prielinksnis. Taisy-ta ant, į, už... Taigi kartais neišsiteko to-kie posakiai: ant stalo padėta (taisyta: stalo padėta); ant kalno susirinkę (tais: kalne susirinkę)... Būtinai stengiasi kon-servuoti senesniąją vartoseną. Dar ir da-bar kai kas neatsipeikėjęs klausia: žemė-lapis pakabintas ant senos ar senoje? rašyti ant lentos ar lentoje? ir t. t. (plg. „Kalbos kultūros“ atsakymus į klausimus).

Dėl neaiškumų ar kalbos taisytojų nu-krypimų nieko nereikia kaltinti. Tačiau tuo negalima teisinti ir tradicinio neran-gumo, kurio esama mūsų krašto žmonių darbuose. Niekas neturi teisės visą lai-ką — nuo pirmųjų Jablonskio kalbos tai-symų metų — kapstyti tose pačiose kal-bos klaidose. Kalbininkai jau yra formu-lavę pagrindinius lietuvių kalbos grama-tikos desnius (kai ką gana seniai), patiki-mai išaiškinę daug kalbos gretinymų, svy-ravimų ar neaiškumų, visų kartų ir kryp-čių kalbos taisytojai svarbiausiais klau-simais sutaria, bet daug kas neskuba mo-kytis to, kas teikiama jų pačių laibel. Me-tai iš metų persekioja juos senos klaidos, o kiti, jaunieji, naujai jų „mokosi“. Tokie faktai rodo, kad mūsų, šiaip ar taip, per mažą rūpinamasi savo kalba, labai svarbia visų bendravimo priemonė.

ALEKSANDRAS ŽIRGULYS
(Lit. ir menas)

Jungtinės Tautos

25 ženkle

Salomėja Narkėliūnaitė

Jungtinėms Tautoms šie-met bėminint savo sidabrinį jubiliejų, pasaulyje buvo kal-bama, ar ši tarptautinė orga-nizacija pateisino žmonijos viltis. Kiekviena tauta svars-tė atskirai, o kai kurie kraš-tai net parengė ir išleido specialias studijas.

Jei būtų tokia studija apie Lietuvą ir Jungtines Tautas, tai, žinoma, jina prasidėtų nuo Jaltos, kur 1945 m. buvo paminėta ir Lietuvos kandi-datūra į JT Chartos signata-rus. Pirmą reikalavę sau 16 balsų (kiekvienai respublikai po vieną), vėliau sovietai nu-sileido iki "dviejų ar trijų" Ukrainos, Gudijos ir Lietu-vos. Britams sutikus su dviem pirmojom, Lietuva iš-krito.

Būtų prisiminta ir tų pačių metų vasara San Francisco mieste, kur, alijantų ir jų draugų diplomatams Jungtinių Tautų Chartą rašant, buvo sukrutę ir Amerikos lietuviai, ir net savo delegatus nusiun-tę, kad tie žiūrėtų, ar Lietu-voje labui ko negalima nuveik-ti.

Nuo tų laikų per 25 metus Lietuvos vardas pačiose Jungtinėse Tautose, jų užku-lisuiose, net aikštėse, esan-čiose netoli jų būstinės, buvo minimas šimtus kartų. Kar-totas tas pats dalykas: kad Jungtinės Tautos svarstyty Pabaltijo kraštų okupaciją ir pareikalautų sovietus iš jų pasitraukti.

Laiko dulkės

Pabaltijo valstybių likimą ir dabartinę padėtį JT posė-džiuose yra minėję daug de-legatų įvairiomis progomis, dažniausiai svarstant tautų apsisprendimo ir žmogaus teisių klausimą ar agresijos aptarimo paruošimą. Praei-tyje yra įvykę net stiprių su-

sižodžiavimų tarp kalbėtojų už Pabaltijį ir Sovietų Sąjun-gos delegatų. Jiems aprašyti reikėtų storos knygos.

Į Jungtines Tautas, jų gen. sekretorių, JT pilnaities pir-mininką ar atitinkamas ins-tancijas kreipdavosi ir tebe-sikreipia Lietuvos diploma-tai, Pavergtųjų Europos tautų organizacija, įvairios tarp-tautinės organizacijos, kurio-se lietuviai dalyvauja. Paga-liau pastarojo dešimtmečio laikotarpiu į JT ėmė kreiptis ir lietuvių jaunimas. Buvo rimtų apsilankymų, memo-randumų. Bet ir tie memo-randumai tebuvo prijungti prie visos eilės jau nuo se-niau gautų ir tebeaunamų. Ir juos apnešė laiko dulkės.

Nenupuštę tų dulkių nė iš ki-tos krypties lietuvių veikla, jų rūpesčiu 1966 m. JAV kongreso priimta rezoliucija, kad JAV vyriausybė keltų Lietuvos ir kitų Pabaltijo kraštų klausimą Jungtinėse Tautose. JAV vyriausybė ne-vykdė šito kongreso nutarimo, nes tai būtų buvęs tarptauti-nis žingsnis. Bet JAV vyriau-sybė sąžiningai vykdė vėdaus rinkai kitą kongreso nutarimą — nuo 1959 m. skelbia Pa-vertgtųjų tautų savaitę ir iš-leidžia prezidento proklama-ciją ne tik Pabaltijui, bet ir kitoms sovietų pavergtomis tautoms.

Pavergtųjų Jungtinės Tautos

Jungtinės Tautos savo durų neatidarė kaip kai kurie tikė-josi, nė 1965 m., kai simbo-liškai į jas pasibeldė Lietuva, Latvija ir Estija. Pabaltiečių jaunimas ir senimas iš Madi-son Square Garden atžygiavo į Dago Hammarskjoldo aikštę ir, priėmė rezoliucijas, su vėliavomis buvo bežygiuoa pro JT vartus. Įvyko dviguba simbolika — trys vėliavos

Susivienijimas Lietuvių Ame-rikoje buvo įsteigtas 1886 m. New-Yorke. Tuo laiku lietuvių buvo priskaitoma apie 50.000. Jų dauguma pasiekę Ameriką, glaudėsi prie lenkų. Bet būta ir tokių, kurie jautėsi lietuviais ir jie rūpinosi tą lietuviybės dva-sią gaivinti ne tik patys savyje, bet ir kituose tautiečiuose, jun-giant juos į draugijas, ypač tve-riant visų lietuvių Susivienijimą Amerikoje.

To Susivienijimo tikslas ne-buvo tad tuščių žodžių papėri-mas, bet buvo tautiškai atgims-tančio lietuvių širdies balsas, kuris šaukė savo brolius vieny-bėn. Suėjęs ton vienybėn, jie manė visą tautą aukščiaus kul-tūroje pakelti, kad ji vėliau sau galėtų iškovoti lygią teisę greta kitų tautų.

Amerikoje gyvenimas tų lai-kų ateiviams buvo gana vargin-gas. Alkanam žmogui, rašo SLA istorija, nors ir susirie-damas girtum mokslo naudą, išminties galingumą ar gamtos grožybės, vis atrodo, visa tai niekis prieš duonos plūtą. Šie žodžiai buvo pasakyti kun. J. Žilinsko devintame SLA seime. Jie prigijo giliai žmonių širdy-se, nes jie atsakė į tiesiogius jų kasdieninio gyvenimo reika-lavimus. Nuo čia pradėta ieš-koti būdų, kaip pagelbėti drau-gijos nariui materialiai. Žmo-nės tik prie tokių draugijų jun-gėsi, kurios duoda naudą savo nariams. Tokios draugijos ne tik savonariams yra naudingos,

simboliškai palinko prie JT vartų; tarsi prašydamos, kad jas priimtų, o JT sargybiniai tuos vartus skubiai užtrenkė, tarsi simboliškai palikdama Pabaltijį už JT durų.

Šiomet, po penkerių metų, naują "pasibeldimą" į Jungti-nių Tautų duris suorganizavo BATUN, organizacija, atsi-radusi iš to vadinamojo žygio į JT. Šiomet pabaltiečiai bet-gi negalėjo nė į Jungtinių Tautų rūmų pusę pereiti. Pa-demonstravę toje pačioje aikštėjė, kaip prieš penkerius metus, jie policijos buvo pra-vairuoti pro JT ir pasukti skirtingomis gatvėmis.

Daug kas žada...

Tos pačios Batuno organi-zacijos pastangomis privačiai yra aplankyta daugelio JT na-rių būstinės, prašant para-mos, užtarimo. Batuno jauni-mas, kaip anksčiau ir seni-mas iš pabaltiečių diplomati-nės tarnybos ir tarptautinių organizacijų, neša memoran-dumus, kalba gyvu žodžiu, aiškina, prašo.

Daug kas žada, bet... Pa-baltijo klausimo niekas ne-inešė. Ir taip per visus šios organizacijos 25-ius metus Pabaltijo klausimas neatsira-do darbotvarkėje. O JT dirba tik pagal darbotvarkę.

Pagal JT pilnaities proce-dūrą, darbotvarkės punktus siūlo JT nariai-vyriausybės, pagrindiniai JT organai ir gen. sekretorius. Darbotvar-kę tvirtina JT pilnaities Pa-grindinis komitetas, kuris rūpinasi tik darbotvarkę ir darbo organizavimo reikalais. Komitetas sudaromas iš JT pilnaities pirmininko, 17 vice-pirmininkų ir septynių pa-grindinių komiteto pirminin-kų. Pagrindinis komitetas sa-vo nutarimus praneša JT pil-načiai, kuri taip pat turi bal-suoti.

Ar yra galimybės?

Taigi, jei klausimas nori patekti į darbotvarkę, reikia, kad ji kas nors pasiūlytų. Po

bet jos tampa talkininkėmis ir tautiškiems reikalams, tuo pa-tarnaudami savo tėvynei.

Buvo sujungta dvi jėgos, ku-rios pradėjo Susivienijimą kur-ti. Tautiškumas ir savitarpinė pagalba.

Šiandien Amerikoje medžia-ginė padėtis yra daug geresnė negu prieš 80 metų. Uždarbiai visai kitokie. Susirasti darbo didelių problemų nesudaro. Gy-venimas yra suorganizuotas, sutvarkytas žmogaus naudai ir jo patogumui. Žodžiu, duonos pluta nesudaro jam tokio rūpes-čio, kokį turėjo pergyventi se-nosios kartos lietuviai. Tad koks rūpestis mus jungia? Tas pats rūpestis, koks ir buvo ta-da, kada Susivienijimas buvo tik organizuojamas. Tai mūsų tėvų žemės laisve. Tada ji bu-vo engiama Rusijos carų, o šiandien tų pačių rusų, tik ki-tokiu vardu pasivadinusių komunistų.

Senoji ateivių karta dirbo su tokiu pasišventimu, meile, au-komis ir darbu, kad daugelis jų matė savo darbo vaisius dar gyvi būdami, kai sulaukė lais-vo Lietuvos ir jos žmonių gy-venimo. Nuo to bendro darbo juos niekas negalėjo sulaikyti, nes jie tautiškai atgimę, sple-tėsi į lietuviškas draugijas, daugiausia į SLA, kurio pasto-gėje jautėsi taip, kaip savame parlamente, kur buvo svarsto-mi lietuvių ir Lietuvos reika-lai.

Buvo laikai, kada SLA turėjo 356 kuopas, narių buvo daugiau kaip 20.000. Tai buvo SLA ge-rovės laikai.

Bet laikas atneša gyvenime permainas. Jaunas žmogus pa-virsta senu. Draugijos gyveni-mas turėtų tą laiko veikmę nu-galėti, nes nauji nariai, įsira-šydami draugijon, są atjaunina. Bet pasirodo, kad SLA yra lai-ko slinkties auka, kaip ir žmo-gus. Laikas atnešė Amerikos gyvenime tokias atmainas, kad ne tik mes, lietuviai, tą jaučia-me, bet jaučia visų tautų fra-ternalės organizacijos, o svar-biausia, kad visas kraštas, vi-sa Amerika gana jautriai per-gyvena jaunos gentkartės pala-dą gyvenimą.

Bet tokios šių dienų gyveni-mo aplinkybės mūsų neturi su-laikyti nuo darbo ir pasišven-timo savo tautai ir Lietuvai, kuri yra svetimųjų pavergta.

Lietuvių tauta reikalinga ypa-tingos užuojautos. Mokslas ty-rinėja lietuvių tautos praeitį. Kiek mes šiandien žinome bei kiek pajėgime iširti, lietuvių tautos likimas visais amžiais buvo išimtinai vargingas, ne-apsakomai skaudus ir nežmo-nišku žiaurumu tautos jėgas naikinant. Lietuvių tauta tik trumpais laikotarpiais atgauda-vo viltį ir galėdavo laisvai at-sikvėpti. Lietuva istorijos ei-

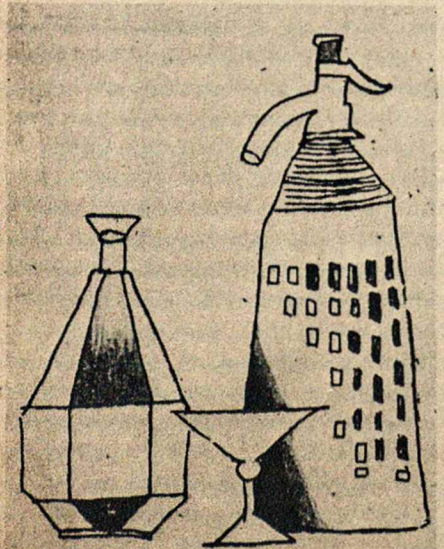
to jam dar reikia pereiti per dvi ugnis — Pagrindinio ko-miteto ir JT pilnaities.

Ar Lietuvos, Latvijos ir Estijos klausimas turėjo ga-limybės kada nors patekti? Ar turės galimybių ateityje?

Įnešti tokį klausimą galėtų bet kuris narys ar organas, jei tik jautų "užnugarį". Pa-grindinio komiteto ir JT pil-naities balsų matematika ne-būtų sunki. Bet dar yra ir ki-tokia "matematika".

Ir ta "matematika" labai paprasta: didžiosios valsty-bės nenori užkabinti didžiojo savo draugo, o mažosios — per daug egoistiškai susirūpi-nusios savo reikalais, kai ku-rios net nežinodamos, kur tokia Lietuva ar Latvija su Estija yra.

Tai tokia ir Lietuvos su Jungtinėmis Tautomis mate-matika. Sal. Narkėliūnaitė

Doil. Z. Mikšys: Natiurmortas

Iš Detroito rašo Alf. Nakas

Keista gruodžio pradžia. Per kažkokį nesusipratimą dar atklydo dvi saulėtos dienos ir dvi žvaigždėtos naktys. Ir šiltas vėjas papūtė iš pietvakarių... Bet kas gi benori gruodyje saulės — didelės, rausvos, nuo nuogų medžių viršūnių neatsiplėšiančios? Geriau tegu šaltis, šiaurės vėjų nuo Manitobos atpūstas, tegu ledinė lijdūdra, tegu gruodas ir snaigės. Toks tai bent gruodis, kelią prieškalėdines nuotaikas.

Komercinės Kalėdos, kai į šį kraštą atvažiavau, prasi-dėdavo Padėkos diena (nepa-mirškite, kanadiečiai: pas-mus kalakutai miršta ketvir-tam lapkričio ketvirtadieniui). Nekantraudami konkurentai-prekybininkai savo "kalėdas" ėmė kelti ir kelti atgal, kas-met po dieną, po dvi, vis gi-lyna į rudenį. Pernai ir šimet didžiosiose prekyvietėse ža-lia spalva atsirado rugsėjo gale, o spalyje jau žalumą apkrito įvairiaspalviai bliz-gučiai. Su tais blizgučiais, aišku, atėjo naujos kainos. Betruko tik Santos, briedžių, angelėlių chorų ir švieselių.

Dabar turime viską. Gieda angelėliai vokišką melodiją. Fotografuojaši Santa su trejų metų mergyte ir, pro aparato objektyvą, vieną akį kreipia į vis dar mini devinčią mamytę. Briedžiai dideliais šuo-liais tempia važį dangop, tar-tum norėdami pasivyti visų daiktų kainas. Kiekvienas daktas dabar pavirto į dova-ną ir igavo visai kitą vertę, negu prieš mėnesį.

Niekada apsipirkimo cen-tuose nepamatsi tiek daug gražių, grakščių moterų, kaip prieš Kalėdas. Visos pramo-nės didžiūnų aristokratės, motinos ir dukterys, nebepa-sitikėdamos tarnaičių skonių, pačios išeina į kovą parūpinti dovanas. Ir kudloti, ne visada švarūs hipiai. Ir linksmos vidurinių mokyklų mokinės. Ir arogantiškais veidais pante-riški negrai. Ir suplukusios

gojenegalėjo augti ir kilti, bet nepakeliamų skriaudų akyvaiz-doje nyko, o kai kurios tautos šakos visai buvo išnaikintos ir dingo istorijos tekmėje.

Jeigu mes netikėtume, kad tie skausmingi mūsų tautai me-tai pavirs kada džiaugsmo me-tais, mūsų sievojimas tuoj pat turėtų baigtis. Kiekvieno doro Lietuvos sūnaus širdyje ta vil-tis yra gyva, ji niekad nemirš-ta ir ji nemirs tol, kol mūsų tėvų žemė Lietuva ir jos žmo-nės vėl susilauks laisvo ir ne-priklausomo nuo svetimųjų gy-venimo. Kad tie troškimai grei-čiau įvyktų, tai lietuvių tauta iš savo sūnų ir dukterų laukia pa-galbos ir talkos.

Ta pagalba ir talka tada yra daugiau efektinga, kada ne pa-vieniai kur nors pakampėse ap-raudojame savo tautos likimą, bet susiorganizavę į didesnius sambūrius, bandome išlaikyti lietuviybę.

Čia turiu omenyje SLA, kaip didžiausią lietuvių organizaci-ją, ne tik Amerikoje, bet ir vi-same pasaulyje. Jos turtas iš-augo iki beveik keturių milijo-nų dol. SLA dar turi šimtus kuopų, kurios, it kokie naktį šviečiantys žiburėliai, primena lietuviui jo veiklą, jo darbą, jo rūpestį savo tėvyne.

Suprasdami savo pareigą, kaip sąmoningi lietuviai, rašy-kimės visi nariai į SLA, gal-vinkime tas kuopas savo talka ir darbu, kad jos ne žiburėliu šviesėtų, bet didele saule žibė-tų.

Kun. M. Valadka

darbininkės su kūdikėliais rankose. Ir jų vyrai, maža-mečius paskui save vilkdami. Ak, ir kišenvagių tūkstančiai tose bepuldinėjančiose minio-se. O angeliukai gieda, o briedžiai kopja į dangų, o pardavėjai lieja devynius prakaitus. Kai iš tokio Hud-son's Northland Shopping Centre išsimušė, kai pamėlu-siai, išėjusiai išganymo armijos mergaitei, sunkiu varpu triukšmaujančiai, ati-duodi kelius kišenė užgrieb-tus centus, kai į tavo veidą bloškia keli drėgni žvarbaus vėjo gūsiai, tai staiga suvoki, jog daug matei, bet maža te-išsinešė, jog dar keletą kar-tų ten reikės grįžti ir už savo dovanas kovoti su gražiomis moterimis, hipiais ir aro-gantiškais negrais.

Lapkričio 29 d. pravažia-vau pro buvusią Dievo Ap-vaizdos bažnyčią. Mačiau ją iš visų šonų subombarduotą, į vidų suverstą. Ji buvo naujo greitkelio auka. Jos pirmta-kūnė Šv. Jurgio, lietuvių sta-tyta katalikų bažnyčia irgi buvo greitkelio nuversta. Bet,

JAUNIMO BIULETENIS

1970 m. lapkričio data pa-žymėtas išėjo "Lietuvių jau-nimo informacijos centro biuletenio" Nr. 1. Biuletenyje paaiškinama, kad Jaunimo in-formacijos centro pagrindinis tikslas esąs sujungti lietuviš-ką jaunimą, neatsižvelgiant į jo politinius, ideologinius ar kitus skirtingumus. Centras stengiasi surinkti žinias apie lietuviškojo jaunimo veiklą ir tas žinias paskleisti per savo biuletinį ir kitas priemones.

Centro steigimo mintis gi-mė JAV LB Chicagoje su-šauktojo Jaunimo simpoziumo metu. Centre jau esą sure-gistruota 1600 jaunuolių Ka-nadoje ir JAV, o biuletenio redaktoriai prašo ir visus ki-tus lietuvius jaunuolius at-siųsti savo adresus, kad jiems biuletinis galėtų būti siuntinėjamas. Ryšius Cen-tras turi užmezgęs ne tik su š. Amerikos lietuviais jaunuo-liais, bet ir su Australijos bei Vak. Vokietijos jaunimu.

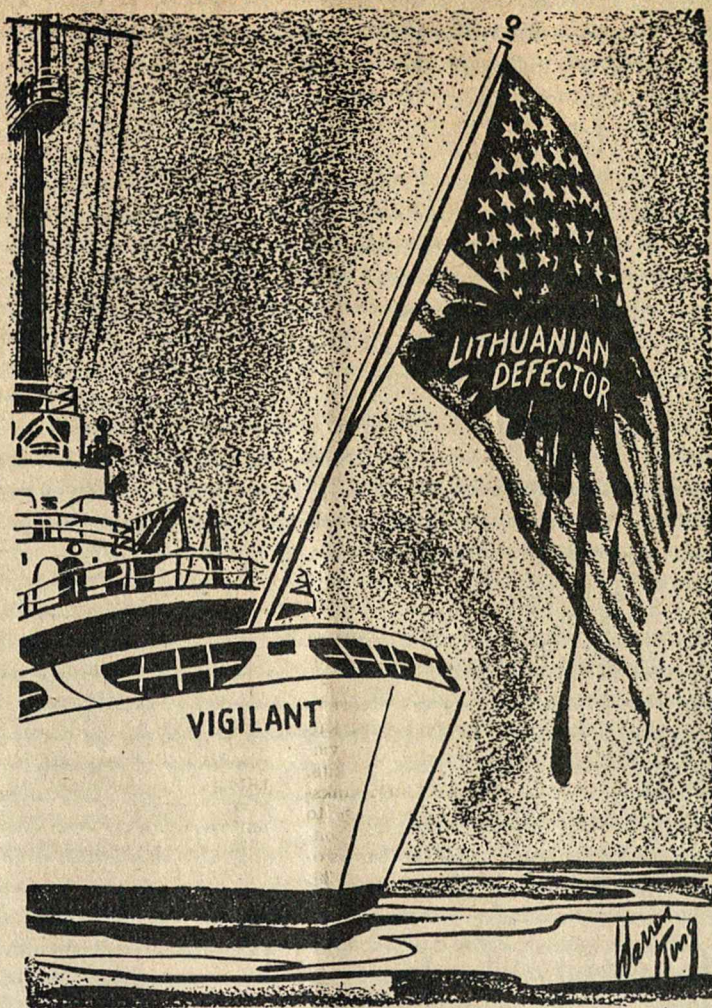
Pirmasis ofsetu spausdin-tas biuletenio numeris nepa-sižymi nei gryna ir taisyklin-ga lietuvių kalba, nei kruopš-tesniu technišku apipavidali-nimu.

Biuletinį redaguoja Ginta-ras Karosas ir Algis Makai-tis. Bendradarbiauja Nijolė Baškytė, Aldona Dabrilaitė, Algis Dumčius, Vilija Le-šinskaitė, Rimas Manomaitis, Eglė Pauliukonytė, Regina Petrikonytė, Marius Ziaugra. Adresas: Lithuanian Youth Information Centre, P. O. Box 8992, Boston, Mass. 02114, USA.

Dail. Dags: Skamba gitara

LAND OF THE FREE?

DAILY NEWS, New York

prieš nuverčiant, tuziną me-tų ji jau nebebuvo lietuvių — joje meldėsi juodaodžiai. Dievo Apvaizda Dievo Ap-vaizdos bažnyčiai padėjo lai-ku nusigriauti, nes už poros metų vargu ar bebūtų mūsų tautiečiai drįsę ten melstis, jei greitkelis nebūtų jos nusi-nešęs. Apylinkė jau buvo į-supta juodųjų orbitoje.

Su puse milijono kišenė bažnyčios komitetas pajuto sparnus ir norą skristi. Da-bar arba niekuomet, kalbėjo jauni, jau čia užaugę inteli-gentai parapijos susirinkime, už garbės stalo pasisodinę amerikiečių vyskupą, dioce-zijos atstovą. Dabar statysime ne tik bažnyčią, ne tik kleboniją, bet ir būtinų būti-niausiai ir kultūrinį centrą.

Ne, kalbėjo vienas jau pa-gyvenęs inžinerijos daktaras, ne nuo bažnyčios pradėkime, bet tiesiai nuo kultūrinio centro. Jo salė neš pelną, o tą pelną skirsime tolimesnėm statybom. Mat, pusės milio-no kaip tik užtenka vien baž-nyčiai ir klebonijai, bet cent-rui reikia pusantro šimto tūkstančių pridėti. Senoji karta nenorėjo centro pirma. Pirma, sako, tegu bažnyčią.

Per paskutinius keletą mė-nesių buvo nugalėta daug kliūčių. Gauti diocezijios lei-dimai, gauti Southfieldo (Det-roito šiaurvakarinio gražaus priemiesčio) savivaldybės leidimai, paruošti visų pas-tatų planai. Bet statyba, tu-rėjusi prasidėti šį rudenį, nepajudėjo. Tarp daugumos komiteto narių ir klebono at-sirado sunkiai peržengiamas plyšys. Statybai pasižadėju-sieji po kelias šimtines, ne-įmokėję (kalbu apie daugumą, įskaitant ir save) tik po ke-lintą dalį, sustojo palaukti ir pažiūrėti — kas bus. O klebo-nas — man taip pasakoja ko-miteto nariai — kaip tik ir rodąs į tuos, kurie mokėti neskuba ir bandąs įtikinti, jog kultūrinio centro mums ne-reikia.

Dabar, arba niekuomet? Taip: dabar, arba nie-kuomet. Dauguma komiteto narių yra ir inteligentai ir realistai. Kultūrinio pastato mums reikia daugiau ir grei-čiau, negu bažnyčios. Pusė milijono yra lietuvių krui-niausiu praktiku diocelijai sunėštas lobs, ir jis tik lie-tuviams tepriklauso.

Mūsų vaikams reikia patal-pų lituanistinei mokyklai, reikia skaityklos, reikia sporto salės, reikia salės po-būviams ir šokiams. Visų šių dalykų reikia dabar, šiandien ir rytoj, ir reikės jų dar bent

dvidešimčiai metų. Po to — kad ir tvanas, jei nesulauksi-me naujos emigrantų bangos iš anapus. Bet dabar mums reikia verkiant. Ir pusantro šimto tūkstančių mes tikrai sudėsime. Tik tegu ta statyba kuo greičiau prasideda ir kuo greičiau užsibaigia.

Niekada nebuvau kanadiš-kiame Stratforde žiemą. Tik įsivaizduoju vėjų brazdina-mas nuogas medžių šakas miestuko parkuose ir sniego pusimis užverstas gatves. Įsivaizduoju tuščius restora-nus, tuščias jaukiasias kavi-nėles. Įsivaizduoju abu teat-rus tamsius ir šaltus viduje ir žmogaus kojų aplink Festi-valio teatrą nemindomą bal-čiausią spieglą.

Gal ir gerai, kad žiemą ten nenuvažiuoju. Kai į ten nusi-gauname vasarą, tai mieste-lis klega juoku ir minios plūsta į visas puses. Ten bū-na tiek žalumo parkuose, skaidraus vandens tvenki-niuose, žiedų gėlynuose, kad gero provincijos kvapo neuž-muša nė tūkstančiai automa-šinų. Susirenkame ten pilgri-mai pagyventi su Šekspyro herojais ir kartu pasidairyti į vienas kitą.

Bet ar tikrai Festivalio teatras dabar šaltas ir sniegu apneštas? Ir ar tikrai tamsu Avon teatre dieną ir naktį? Nuo gruodžio iki gegužės ma-žas tarpas, o repetuoti jie juk jau yra kur nors pradėję.

Lapkričiui baigiantis gavau iš ten pirmąjį pranešimą. Kas bus Avon teatre 1971 me-tų vasarą, dar nieko nepasa-kyta. Bet jau paleistas gan-das, ką regėsime Festivalio teatre. O bus keturi pagrindi-niai dramos veikalai. Matyt, pagal premjerų eilę įvardinta: John Websterio "The Duchess of Malfi" (režisierius Jean Gascon, dailininkas Desmond Heeley); Šekspyro "Much Ado About Nothing" (režis. Wil-liam Hutt, dail. Alan Bar-low); Šekspyro "Pericles" (rež. Peter Gill); ir Ben Jon-sono "Volpone" (pagrindinis vaidintojas W. Hutt).

Tokia pirmosios kregždės žinia. Tokią ir perduodu. De-vynioliktoji vasara Stratforde liūdniau prasidės, negu per-nai. Stratfordas pereitą vasa-rą neteko vieno pačių geriau-sių aktorių ir vaidybos peda-gogų — Leo Ciceri. Pačiam sezonovidury jis žuvo 40I-mam greitkelyje pačiu be-prasmiškiausiu būdu (atsira-do plyšys dešiniam pakrašty, kurio laikosi patys atsargiau-si vairuotojai; prieš Ciceri tą

al. gimanto skiltis

DIDIEJI AMERIKONAI MAŽOJE TEVYNĖJE

Jau nekartą įvairioje spau-doje skaitėme įvairius pata-rimus vakariečiams turis-tams, besilankantiems Sovie-tijoje. Absoliuti dauguma tų visų patarimų yra autentiški, vertingi ir išidėmėtini kiek-vienam, keliaujančiam į so-vietinės orbitos kraštus.

Bene pats pagrindas tų visų patarimų yra skrupulingai

laikytis galiojančių — kartais, jau ir negaliojančių — taisyk-lių, įsakymų ir įstatymų. Bet kokie prasižengimai retai ka-da toleruojami. Bausmė — skubus išsiuntimas — gal ge-rčiau sakyti — ištrėmimas iš Sovietijos ribų. Savaimis su-prantama, ši tvarka visiškai galioja ir vykstantiems so-vietinamon Lietuvon.

Ten bene didžiausi mūsų turistų "nusikaltimai" yra be leidimo vykti į krašto vidų, kuris dar vis "neparuoštas" išeivio lietuvio akių. Bet, kita vertus, vis dažniau gir-kime apie atvejus, kada rei-kalingi leidimai išrūpinami vilniškėse įstaigose.

Dabar derėtų bent kiek pa-kalbėti apie mūsų turistų elgesio taisykles nuvykus tė-vynėn, nes iš ten, iš mūsų pačių tautiečių lūpų vis daž-nėja įvairūs nusiskundimai, gal ir net savotiškas nepasi-tenkinimas, stebint gimtinių atvykusius tautiečius iš Va-karų.

Ten daug kam krenta į akis atvykusiųjų perdėtas išdidu-mas, pasipūtimas, svetimos manieros, demonstravimas savojo suamerikonėjimo ar sukanadėjimo. Daug perdėtos vaidybos, kažkokio vaizdavimo, manija perpinto, gal net su pusiau paniekinančių žvilgsniu aplinkai, taigi Lie-tuvoje gyvenantiems tautie-čiams.

Visa tai lydi nuolatinis anglišių žodžių pyntimas ir kišimas, kur reikia ir kur — dažniausiai — nereikia. "Well, sure, okay, all right" ir visa eilė kitų, tai jau ne-beatskiriama svečių iš užjūrio kalbos dalis. Bet o, ran-kos kišenėje su žmonėmis kalbantis, nė moterį neišski-riant, neretai ir riebus ciga-ras dantyse, nors žmogus gal visai nerūko, arba jau iki šiol tebuvo pamėgęs cigarečių dū-mą...

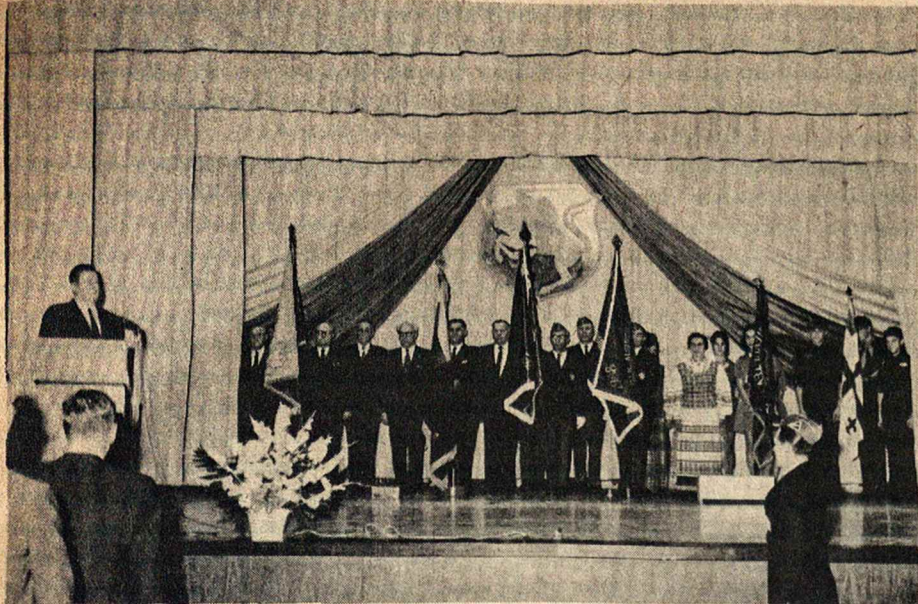
Tenebando kas klausti tokio turistų apie meną, mokslą, literatūrą, naujausias tenden-cijas, sroves ir sąjūdžius Vakaruose. Paprastai jis at-sakymų nežino, nėra pasiruo-šęs. Bet toks neblogai pažįs-ta automobilis, namų kainas, aiškina akcijų biržos svyr-a-vimus. Su patosu pasakoja savuosius išpūdžius iš jaukiai praleistų atostogų Floridoje, Amerikos Vakaruose, Aca-pulco paplūdimiuose.

Klauiamas apie išeivių veiklą, viską piešia negaty-viomis spalvomis. Parapijos — nutautėjimo lizdas, veiks-niai ir visuomenės vadai — tarpusavy pešasi, nesutaria, vyksta nuolatinės intrygos. Veiksniai, esą, draudžia vyk-ti tėvynėn, bet, jis, štai, didvyris, nepaklausęs ir tiek.

Visus žodžius lydi, kaip ten vienas toks išsireiškė, vys-kupiškai, beveik laiminantieji mostai ir nepaprastas pasiti-kėjimas savimi. Todėl nevie-nas ir norėtų klausti: ar visi išeiviai tokie?

Kur dinga lietuviškasis nuoširdumas ir kuklumas? Gal nuskendo vandenyse, plaukiant ar skrendant per Atlantą? O gal pasiliko šau-niųjų rezidencijų pramogų kambariuose? Ir taip braižy-tojai tampa inžinieriais, šiaip tarnautojai ar darbininkai — atsakingais pareigūnais. Pa-laimintosios vaizduotės ma-lonus padaras.

Jie jaučiasi tokie dideli, svarbūs ir viskuo perteke to-kioje mažoje ir neturtingoje tėvynėje. Scenos uždanga dar nenusileido, veiksmas vyksta toliau...

Kariuomenės šventės minėjimas Toronte. S. Dabkaus nuotraukoje Putvio kp. pirm. St. Jokubaitis atidaro minėjimą.

toronto

hamilton

NUŠAUTAS LIETUVIS

Prie Stayner miestelio savo ūkyje buvo nušautas 60 metų amžiaus Julius Jasiūnas. Jo dvidešimtmetis sūnus Algirdas peršautas ir yra kritiškoje padėtyje. Jų kaimynas Vincas Dailidė, 58 m. amžiaus, apkaltintas žmogžudyste.

Policijos žiniomis, Jasiūnai dirbo ant savo namo stogo. Netoli Stayner yra lietuvių vasarvietė Sprinhurst Beach — Wassaga. Nukentėję ir apkaltintasis yra torontiečiai, toje apylinkėje išgiję ūkius.

PASIKALBĖJIMAS TRAUKINYJE

Queen stotyje su kitais keleiviais į vagoną lipa dvi moterys. Kamšatyje abi ponios lieka stovėti. Viena iš jų apsirengusi ryškiai raudonos spalvos, kailiukais apvedžiotu trumpu kostiumuku, o antroji užsidėjusi sunkoką kailinį palatą.

Moterys kalba apie varginusį prieššventinį apsipirkimą. Žmonių visur tiek daug, kad vos būvę galima prisimušti prie prekystalių. Bet jos dabar labai patenkintos, kad visas jau praeityje. Kailinėtoji ponja sako, kad dabar ji galėsianti ramiai laukti Kalėdų. O krautuvės sunkvežimiu pristatčius dovanas į namus, ji kombinuosianti, kaip puošniau jas įvytioti, kaip gražiau įrišti.

Raudonosios eilutės savininkė pasidžiaugia, kad šiais metais ji lengviau sprendusi dovanų problemą. Tiesa, kai kuriais atvejais ji irgi neapsiėjusi be materialių gėrybių, bet daugeliui pažįstamų ji užprenumeravusi "Moterį". Tą puošnųjį Toronte leidžiamą žurnalą, kurį malonu ne tik į rankas paimti, jį paskaityti, bet ir kitam parodyti. Ji esanti tikra, kad tokia dovana būsianti tinkamai įvertinta visus sekančius metus, o gal ir toliau pakviesta lankyti nurodytus namus. Tuo ji būsianti šiek tiek prisidėjusi prie lietuviško spausdinto žodžio puoselėjimo, vienintelio dvasinį peną teikiančio organo.

Kailinėtoji ponja išklauso jaunesnę bendrakeleivę ir stebisi tokia mintimi. Ji prisipažįsta, kad nebuvisi apie tai nė pagalvojusi. Ji irgi skaitanti ir vertinanti "Moterį", kaip gerą leidinį, bet žurnalą dovanoti šiame su-

Laimės staliukų traukimas bus, jau 10 val. Šampano bus galima pirkti bare ir atsinešto šampano nebus galima įsidėti į šaldytuvus, nes valdžios leidime atžymėtas leistų šampano butelių skaičius. Baras bus atdaras jau nuo 7 val. ir, pagal provincinės valdžios parėdymus, turi užsidaryti 1 val. r. Prie įėjimo bus galima pasirinkti ir balių, ir kepuraičių, ir visokių barškūčių.

Naujoji Bendruomenės v-ba daug dirba ir ruošiasi šitam N. Metų sutikimui. Jis turės būti kitoks kaip ligi šiol buvęs. Būtų gerai, kad mūsų lietuviškoji visuomenė neapviltų rengėjų.

K. M.

SOLIDARUMO MOKESTIS

Vietos B-nės valdyba solidarumo mokesčiui surinkti buvo išsiuntinėjusi paruoštus čekius ir antraštuotus vokus kolonijos gyventojams. Reikėjo tik pasirašyti ir pridėjus pašto ženklelį, įmesti pašto dėžutėn. Paaiškėjo, kad mažiau negu pusė kolon. gyventojų prisiuntė du dol. metinio mokesčio.

Valdyba turi įvairių reikalų, kurie yra reikalingi lėšų. Solidarumo mokestis yra pajamų šaltinis, kuris leidžia vykdyti valdybai skirtas funkcijas pačioje kolonijoje ar už jos ribų.

Nesurinkusi lėšų minėtu būdu, valdyba numato lankytis namuose ir paprašyti mokesčio iš tų, kurie dar nėra sumokėję. Mažas užsimiršimas dabar vers keletą žmonių gaišti poilsio laiką, varstant duris. Būtų gražu, kad užsimiršusieji dar dabar pasiųstų jiems pasiųstus čekius ir tuo sutaupyti rinkėjams laiką.

Zp

KELIONIŲ FILMAS

Vieną vakarą keletas asmenų buvome pakviesti aplankyti Alb. ir Alf. Pilipavičių namus, pamatyti jų pačių darytus spalvotus filmus apie lankytas vietas Japonijoje pa-

beveik visas "Moters" puslapiuose atvaizduotas torontietes. Ji žinanti jas kaip simpatingas, patrauklios išvaizdos moteris ir kaimynės. Ji žiūrėjusi į pažįstamus veidus ir galvojusi, kodėl čia nebuvo įdėta kiek meno, nors kiek patrauklumo, nors truputėlį rūpestingumo. Jeigu po kelių metų nuotraukų nebūtų parašytos pavardės, ji nebūtų atpažinusi, kad viena ar kita esanti jos geriausia draugė ar kaimynė. O mes tariamės gyveną pažangiaame amžiuje, seką vietinę spaudą, domimės jos technika. Šiuo atveju reikėjo pridėti tik truputį rūpestingumo, atmiežoti imantros kosmetikos, ir mes būtume turėję teigiamą, nusišėbėjimą iššaukiantį įspūdį.

S. Prancūnas

PRANESAMA APIE NAUJĄ GYDOMĄJĄ MEDŽIAGĄ SUTRAUKIANČIĄ HEMOROJUS

Tai yra ypatinga gydomoji medžiaga įrodžiusi galia sutraukti hemorojus ir pataisyti sugadintus audinius.

Pagarsėjęs tyrimų institutas atrado ne paprastą gydomąją medžiagą, sugebančią sutraukti hemorojus be skausmo. Ji per kelias minutes sumažina niežėjimą ir nepatogumus bei pagreitina uždegimo pažeistų audinių gijimą.

Visais tyrimo atvejais švelnėjant skausmams įvykdavo hemorojų susitraukimą.

Tačiau visų svarbiausia - rezultatai būdavo toki nuostabūs, kad pagerėjimas tęsdavosi daugelį mėnesių.

To buvo pasiekta naudojant gydomąją medžiagą (Bio-Dynę), kuri greitai padeda užgyti pažeistoms celėms ir sužadina naujų audinių augimą.

Dabar Bio-Dynę galima gauti tepalo bei lazdelės formose "Preparation H" vardu. Prašykite visose vaistinėse. Pini-gai bus gražinti jei nebūsate patenkinti.

rodos metu ir keliaujant į Havajus. Vaizdai tikrai buvo gražūs.

Iš knygų žinome, kad japonai yra skirtingi nuo europiečių savo rase, ūgiu, papročiais, mityba ir statybos stiliumi. Po paskutiniojo karo jų valdomos žemės plotas buvo gerokai apkarpytas. Gyventojų skaičius pašoko iki 70 mil. Betgi darbščių rankų ir sumanaus proto dėka, jie sugeba egzistenciją pakankamai išlaikyti. Dabar kiekviena žemės pėda išnaudojama, kas matyti ir filmo juostoje. Japonų darbštumas gali būti daug kam pavyzdžiu, gal būt, ir mums, lietuviams.

Havajai pasižymi gražiu gamtovaizdžiu ir gitarų muzika. Labai populiari vieta praleisti vasarą. Deja, prieinama tik turtingesniai luomui.

Filmas tęsėsi per dvi valandas. Po filmo šeimininkai svečius pavaišino. Išvykdami šeimininkams likome dėkingi už suteiktą progą maloniai ir įdomiai vakarą praleisti. Zp

MIESTO RINKIMAI

Miesto savivaldybės rinkimuose gruodžio 7 d. balsuotojai susigražino buv. prieš rinkimus burmistrą V. Copps. Nauju kontrolieriumi įėjo adv. H. Turkstra, nugalėjęs mažą balsų persvara B. Povell. Vienintelis kandidatas komunistas vis dėlto surinko per dešimtį tūks. balsų. NDP partijos kandidatams rinkimai atnešė pralaimėjimą. Tai aiški įtaka NDP laikysena feder. parlamente Kvebeko krizės metu.

Zp

london, ont.

TRADICINIAI ŠOKIAI

Tradiciniai Baltijos ansamblio šokiai įvyks balandžio 19 d. Tai yra pirmas šeštadienis po Velykų. Nors laikas dar tolimas, bet parengiamieji darbai jau vyksta. Išnuomota Centennial salė. Tai geriausia vieta tokio pobūdžio rengimams. Tikimės, kad 16-tos lietuvių dienos dvasia dar nebus užgesusi, ir daug mielų lietuvių aplankys mus.

ba

BALTIJA

FESTIVALYJE

Lapkričio 29 d. Londono Folk Art Council surengė puikų kalėdinį festivalį. Panašus festivalis buvo pernai metais, bet daug mažesnėse patalpose. Šiemet šiam tikslui buvo išnuomota puiki Centennial salė.

Buvo parengta 60 stalų, kuriuos papuošė ir kepsnius parūpino įvairios tautybės ir įvairūs klubai. Lietuviai parengė 4 stalus. Scena buvo papuošta tautybių vėliavomis, ir lietuvių trispalvė nebuvo užmiršta.

Vaidzas buvo gražus, nuotai-

ka nuoširdi. Kalėdiška dvasia vyravo visur.

Programą išpildė įvairios tautybės. Londono Baltija puikiai atliko vestuvinių šokių "Režinėlę", už kurį gavo daug plomjū.

Programos pranešėjas Ken Green apibūdino kiekvieną tautybę. Nesigailėjo daug komplimentų ir lietuviams. Vietomis jis šnekėjo ilgokai ir nuobodžiai, kas kenkė programos vientisumui. Ministras pirmininkas P. Trudeau atsiuntė sveikinimus. Festivalyje dalyvavo daug įtakingų asmenų.

B.A.

LIETUVIAI STUDENTAI

Bunda Londono studentai. Atrodo, kad Londone atsirado puikių studentų iniciatorių.

Lapkričio 13 d. studentai turėjo susirinkimą. Buvo kalbama apie įsijungimą į Londono lietuvių kultūrinį darbą, apie galimybes išnuomoti namą, kuriame kitais metais atvažiuotų studentai galėtų gauti kambarius.

Po susirinkimo buvo pasiūlysmas, kurio metu buvo dainuojamos lietuviškos dainos.

B.A.

delhi

SVEČIUOSE PAS M. V. MICEIKAS

Marija ir Vladas Miceikos yra abu baigę Dotnuvos Žemės ūkio akademiją ir likimas jiems lėmė tapti tabako augintojais. Nors ir būdami aukšto mokslo žmonės, jie darbo neišsigando ir seną, apleistą ūkį per, palyginti, neilgą laiką pavertė į vieną gražiausių ūkių šiame krašte su naujaisiais pastatais bei moderniškiausiais gyvenamaisiais namais.

Išaugino du vaikus. Sūnus Gintautas pirma baigė lietuvišką pranciškonų gimnaziją, paskui pabaigė universitetą Chicagoje, vėliau vedė labai gražią lietuvių Los Angeles mieste. Dabar vėl gyvena

Chicagoje ir ruošiasi įsigyti magistro laipsnį.

Dukrelė Daiva šiuo metu studijuoja Guelph universitete biologiją.

Gruodžio 26 d. įvyko šios gražios šeimos šventė: Gintauto ir jo žmonos Gražinos priėmimas tėvų namuose. Pietų metu valgius palaimino Simcoe lietuvių parapijos ilgametis klebonas kun. dr. J. Gutauskas, kuris pasakė gražų ir reikšmingą žodį. Kalbėjo ir kiti pietų dalyviai, o galė ir pats jaunasis — Gintautas Miceika, įnešdamas į savo kalbą gyvo ir nuotalkingo šamojo.

Rinkūnai ir šetkal jauniesiems įteikė bendrą dovaną — didelį paveikslą, vaizduojantį pavasarį Lietuvos laukuose.

Kitą dieną po pamaldų lietuviškoje bažnyčioje, jaunieji, šeimos narių bei draugų išlydimi, išvažiavo atgal į Chikagą.

Kor.

sudbury

SUDIEV LIETUVIAI, SUDIEV...

Lapkričio 21 d., šeštadienis, jauskas vakaras... Hamiltono "Gyvataras" Marymount gimnazijos salės scenoje. Daugiau kaip 400 asmenų džiaugėsi ir dvi valandas stebėjosi lietuvių tautinių šokių grožiu, jų meniškumą išpildymu, tautinių drabužių spalvingumu ir jaunais "Gyvataro" artistais.

Mirtina tyła užviespatavo žiūrovų tarpe, kada pranešėja L. Virbickaitė savo menišką deklamaciją pakvietė Jūratę ir Kastytį į sceną, arba sukūrė linksmą nuotaiką, pranešant kiekvieną programos numerį. Solistas, kuriam numatoma gera ateitis, Jonas Vaskevičius išpildė 7 dalykus ir ištraukas iš operų. Audringi publikos plojimai. Jam akompanavo muzikos studentas Jonas Govėdas. Šokių programa buvo įvairi, meniška ir plati.

LINKSMŲ ŠV. KALĖDŲ IR LAIMINGŲ N. METŲ linkime Hamiltono apyl. lietuviams, o

sutikti Naujus Metus

kviečiame visus gruodžio 31 d. vakarą į Jaunimo Centro salę, 48 Dundurn St. N., kur bus:

- * Vyt. Babecko orkestras
- * Šiltų užkandžių bufetas
- * Turtingas baras
- * Laimės staliukai ir visas paruošta, kas reikalinga geram N. Metų sutikimui.

Pradžia: 7 val. vak. Pabaiga: 2 val. ryto.

Įėjimas: 10 dol. įskaitant maistą ir bilietėlius gėrimams.

KLB Hamiltono apyl. v-ba

Geriausia taupyti ir skolintis tik Hamiltono lietuvių

KREDITO KOOPERATYVE "TALKA"

21 Main Street East, Room 203, tel. 528-0511.

Nemokamas gyvybės ir asm. paskolų draudimas
Nemokamas pilnas čekių pataravimas
Parduodame "American Travelers" čekius
Užtikrintas indėlių saugumas
Kapitalas --- virš \$2,100,000.00

Darbo valandos:
Pirm. 9.30—5 v.p.p.
Antr. 9.30—5 v.p.p.
Treč. 9.30—5 v.p.p.
Ketv. 9.30—5 v.p.p.
Penkt. 9.30—8 v.p.p.
Šešt. 9—1 v.p.p.

MOKAME UŽ:

Depozitus	5%
Šėrus	6½%
Už vieno metų indėlius	7½%
SKOLINAME:	
Asmenines paskolas iš	10%
Nekiln. turto paskolas iš	9%

Liepos ir rugpjūčio mėnesiais šeštadieniais uždaryta.

Taupyk ir skolinkis

MOKA

5½% už depositus
6% už šėrus (numatoma)
7% už 1 m. term. dep.
7½% už 2 m. term. dep.

IMA

8% už mortgičius
8% už asm. paskolas

PIRMUTINIAME IR DIDIAU-SIAME TORONTO LIETUVIŲ KREDITO KOOPERATYVE

Kapitalas virš trijų su puse milijonų dolerių

ASM. PASKOLAS duodame iki \$5.000 ir MORTGIČIUS pagal valdžios nustatytą normą — 66% įkainuoto turto. VISU NARIŲ GYVYBE apdrausta santaupy dydyje, bet nedaugiau \$2.000. Asmeninės paskolos mirties atveju apdraustos iki \$5.000.

KASOS VALANDOS: kasdien nuo 10 val. iki 3 val. p. p., išskyrus sekmadienius. Pirmadienį ir penktadienį vakarais nuo 4 val. 30 min. iki 8 val. 30 min. Šeštadieniais nuo 9 val. iki 1 val. p. p. (liepos ir rugpjūčio mėn. šeštadieniais uždaryta).
BUSTINĖ: Lietuvių Namai — 1129 Dundas Street West, Toronto 3, Ontario. Telefonas LE 2-8723

PARAMA

J.I.B. vaistai, patentuoti Šveicarijoje Nr. 458628, registruoti JAV ir Europoje, ATAUGINA PLAUKUS, išgydo pleiskanas, šašus, niežėjimą, sulaiko plaukų slinkimą, grąžina natūralią plaukų spalvą MOTERIMS ir VYRAMS. 100 procentų garantuoti, J.I.B. vartodamas 8 uncijas 16 savačių, nebūsi nei plikas, nei žilas.

Užsakymus su \$6.00 money orderiu siųsti:
JIB Laboratorija, 2498 Daugall Ave., Windsor, Ont.

Baigus vėl triukšmingos ovacijos. LB pirmininkas St. Tolvaiša taria padėkos žodį, o jaunimo atstovė A. Kručiūtė "Gyvataro" vadovei G. Breichmanienei įteikia buketą iš 12 raudonų rožių.

"Gyvataro" grupę, be jų vadovės G. Breichmanienės, kelionėje lydėjo Breichmanas ir Jokubynienė — labai judri "Gyvataro" finansų ministrė.

Šokių programai pasibaišus, kariuomenės šventės minėjimo proga, jausmus po buvęs ir šokiai vyko jau ukrainiečių salėje. Visur dalyvavo įspūdingai didelis skaičius lietuvių svečių. Matėsi svečių iš Toronto, Hamiltono, Sault-Ste-Marie ir keletas daktarų ir viešnia iš Lietuvos.

Sekančią dieną, sekmadienį, Kristė-King bažnyčios salėje "Gyvataro" jaunimas, vadovai ir kolonijos lietuviai dalyvauja pamaldose, vėliau bendruose pietuose.

Dar valandėlė ir "Gyvataro" jaunimo lūpose skamba "Sudiev, lietuviai, sudiev". Vadovės G. Breichmanienės skruostais nurieda ašara. Kodėl? Matyti, prisiminė 5 metus tėvynėje ir 20 gražiausių jaunystės metų Vokietijoje ir Kanadoje, paaukotų jaunimui "Gyvatarui" ir tėvynės Lietuvos garsinimui. Per tuos lietus metus savo liuosomis poilsio valandomis ruošė jaunimą šokiams, dainai, traukiniais, lėktuvais, autobusais, mašinomis aplankė Amerikoje, Kanadoje ir Europoje tautiško išsilgusius lietuvius. 25 metai žmogaus gyvenime yra labai daug, o tiek paaukoti tėvynės labui — labai didelė aukta. Lietuviai gerbia ją ir visą Breichmanų šeimą, o paskutinį pagarbos žodį tars ateities istorikas.

Daugelis lietuvių šluostosi ašaras. "Geležinio vilko" klubo pirmininkas nori tarti

žodį, bet... ašaros, ir tik vienas pasigirsta žodis: "Ačiū". Dar kalbėjo St. Tolvaiša, kun. A. Sabas, B. Žuk, "Folk Art Council" pirmininkas, ir J. Kručas. Apie "Gyvataro" programą lietuvių ir vietinės visuomenės atsiliepimai tiesiog žavėtini, visi pageidauja dar daugiau tokių rimtų programų. Šiais metais "Gyvataras" švenčia 20 metų darbo sukaktį. Ilgiausių metų. Jūs išvykstate, mes tariame nuoširdų Ačiū, bet ne Sudiev... tikimės vėl pasimatyti. J. Kručas

st.catharines

KALĖDŲ EGLUTĖ

Kalėdų Eglutė vaikučiams įvyksta gruodžio 20 d., 4 v. v., vienuolyno patalpose, 75 Rolls Ave.

Kviečiame visus tėvelius dalyvauti su vaikučiais, nes Kalėdų senelis visiems dalyvaujantiems vaikučiams įteiks dovanų.

Šeštadieninės mokyklos vaikučiai žada Kalėdų seneliui už dovanas atsilųginti pagal savo sugebėjimus — menu. B-nės valdyba

montreal

SIDABRINĖ SUKAKTIS

Gruodžio 5 d. Aldona ir Julius Urbanavičiai puikiose J. Šveikausko namuose draugų ir pažįstamų tarpe atšventė savo 25 metų sidabrinę vedybinę sukaktį.

Dalyvavo per 60 svečių. Ta proga juos netikėtai aplankė sesutė ir svainis iš JAV Kiselaičiai.

Dalyviai solenizantams išreiškė gražius sveikinimus ir linkėjimus, įteikta brangių dovanų.

KLB MONTREALIO SEIMELIO PREZIDIUME

Pirm. P. Rudinskas padarė pranešimą apie Kanados Liet. fondo suvažiavimą. Sudaryta komisija Vasario 16 minėjimui ruošti iš Seimelio Prezidiumo narių V. Žižio, P. Adamonio, J. Šliaučiūlio, L. Gedvilaitės, E. Bariso, J. Augailio, Šaulių Kuopos pirm. Ig. Petrausko ir pažadėto paskirti "Gintaro" atstovo. Priimta protesto rezoliucija į JAV ambasadą Otavoje dėl Simo Kudirkos perdavimo

rusams. Iš labai ribotų prezidiumo išteklių sumokėtos Fine Arts muziejuje išstatytos lietuviškos eglutės išlaidos 38,80 dol. sumoje, iš kurių 18,80 dol. už lemputes ir 20 dol. Winnipeg klebonui J. Bertašui už šiaudelių persiuntimą.

Nutarta paaugoti Vasario 16 gimnazijai 20 dol. ir Aušros Vartų parap. salės remontui 20 dol. Kasoje liko tik 163,18 dol. Visi kviečiami įmokėti solidarumo 2 dol. mokesčių arba įduoti Litui pasižadėjimus mokesčių nurašyti iš sąskaitų.

Šalpos Komiteto pirm. P. Dikaitis pranešė, kad su šaulių moterų pagalba jam pavyko lig šiol išsiųsti 16 rūbų siuntinių į Suvalkų trikampį. Dar turima rūbų šešiams siuntiniams, tačiau jų išsiuntimui nebėra kasoje pinigų. Vieno siuntinio išsiuntimas kainuoja 8,55 dol. Kas gali, kviečiami paaugoti, įmokant į Šalpos Komiteto sąskaitą Nr. D 223 Lite.

Numatyta gavėnios metu sukviesti dar vieną pasitarimą su organizacijų pirmininkais aktualius kolonijos reikalus aptarti.

LIETUVIŠKIEJI RENGINIAI

Čia skelbiamas sąrašas tų renginių, kuriuos rengėjai užregistravo pas KLB Montrealio Seimelio prezidiumo sekretorių P. Adamonį, 3907A Rosemont Blvd., Montreal, tel. 722-3545.

Gruodžio 20. AV salėje Lituanistinės mokyklos Kalėdų eglutė.

Gruodžio 31. Naujųjų metų sutikimas Vytauto klube.

Gruodžio 31. Šv. Kaz. salėje Parapijos komitetas ruošia Naujųjų metų sutikimą.

Gruodžio 31. AV salėje Parapijos komitetas ruošia Naujųjų metų sutikimą.

Sausio 23. AV salėje Žvejų ir meškeriojų klubo Nidos balius.

Sausio 30. Šv. Kaz. salėje Parapijos komitetas ruošia

kun. dr. F. Jucevičiaus 10 m. parapijoje sukahties minėjimą.

Vasario 6. AV salėje Mindaugo šaulių kuopos balius.

Vasario 20. Šv. Kaz. salėje "Nepriklausomos Lietuvos" spaudos balius.

IŠVYKSTA Į FLORIDĄ

Eilė montrealiečių Kalėdų atostogas ruošiasi praleisti

saulėtoje Floridoje. Be kitų, ten vyksta St. Dauksai, Izd. Mališkai, dr. J. Mališka, Alf. Daugelavičiai ir kt.

PAGERBTUVĖS

Lapkričio 28 d. J. A. Urbanavičių bute artimųjų ir bendradarbių iniciatyva M. Šliaučiūlienei buvo suruoštos puikios jos gimtadienio pagerbtuvės.

W. LAPENAT

General Construction Reg'd.
89 Orchard Street, LaSalle, Que.

Ivairi industrinė, komercinė ir rezidencinė statyba. Duodame įvairius patarimus, įkainavimus, be jokio atlyginimo. Darbas atliekamas sąžiningai ir prieinama kaina. Tel. 366-6237.

LAURINAITIS JUOZAS

Tel. 524-0209

DĖMESIO, DĖMESIO! Parduodu alų perkama kaina, visų rūšių minkštą gėrimą po \$2.00 už case, Varškę 5½ sv. už \$2.10. Pigiausiomis kainomis šviežias ir rūkytas dešras ir kitus produktus. Atvykite patys į krautuvę - 1918 Frontenac St. (PRIE PAT METRO)

MIKE'S TEXACO SERVICE STATION

601 St. John Road

TEL. 695-3883

POINTE CLAIRE, QUE.

(M. Rutkauskas)

- Atliekame prabėgimo ir kapitalinio auto-mašinų darbus.
- Taip pat patarnavimas gazolinu, alyva, padangomis ir kt.
- Tikrai keliolika minučių iš Montrealio greitkelio Nr. 40 arba Nr. 20. Atvažiuokite, neapsiriksime!

ATLIEKAMI ĮVAIRŲ MŪRINIMO DARBAI IR VISOKIERIOPI REMONTAI. CEMENTO, MEDŽIO DARBAI, GELEŽIS SUVININIMAS (WELDING), VYKSTU IR Į PROVINCIJĄ ONTARIO IR QUEBECO.

M. Krauza

10167 48th Avenue, Montreal 477
Tel. 665-2278

Windsor

DRY CLEANER & DYERS CO. LTD.

1205 Church Ave. Verdun, P.Q.

Tel. 768-6679.

Savininkai: A. Kersys, P. Petrulis, P. Kersulis, A. Greihus.

Baltic Woodwork Co.

TEL. 366-3884

KIAUSAS ir J. ŠLIAUČIULIS
547 Lafleur Ave., LaSalle (650) P.Q.

Daromos įvairios durys, langai, virtuvės kabinetai ir kiti įvairūs medžio dirbiniai.

BELLAZZI-LAMY INC.

TEL. 366-6941

BOIS DE CONSTRUCTION
BUILDING MATERIALS
7682 BLVD. CHAMPLAIN
coin 81ème Ave., LaSalle

ĮVAIRI MEDŽIO STATYBINE MEDŽIAGA: Durys, langų rėmai, izoliacija, Ten-Test, Masonite, statybinis popieris, cementas, B. P. išdirbiniai ir visa kt.

HIGHLAND AUTO BODY

Lafleur Ave. LASALLE Tel. Buss. 366-7281

Savininkai: V. Sušinskas 389-0571 ir J. Zavys 365-3252

LaSalle

AUTOMOBILE INC.

LAURENT DAIGNEAULT
Président

- DEMON
- DART
- CORONET
- CHARGER
- DODGE
- CHRYSLER
- CAMION DODGE

Lietuviams nuolaida.

- Atliekami mechaniniai darbai
- Išorės taisymas ir dažymas
- Dunlop padangos ir baterijos

Tel. 365-3364

- Išorės taisymas
- dažymas
- ratų derinimas
- kiti remontai

Visu firmų automobilium

De La Verendrye Blvd. ir Hebert kampas

Jetté & Frère Itée

Plumbing & Heating kontraktoriai

- Šildymo ir vandentiekio taisymai ir nauji įrenginiai
- Gazinių priemonių pardavimas ir įrenginiai
- Apkainavimai s. nemokamas

140 - 2e AVENUE
LASALLE

366-0330

Tony's Photo Studio

1920 FRONTENAC ST. - MONTREAL, P.Q.

TEL. 525-8971.

T. Laurinaitis

A.B.C. PARCEL SERVICE

3891 ST. LAWRENCE BLVD.

MONTREAL, QUE, CANADA

TEL. 844-9098

- A.B.C. Parcel service patarnauja gerbiams lietuviams klientams jau 17 metų ir ryžtasi tai daryti dar daugelį metų ateityje.
- A.B.C. yra vienintelė bendrovė Montrealyje, kuri turi visus leidimus ir teisę pati išrinkti mokesčius bei siųsti siuntinius tiesiai iš Montrealio.
- Mes turime pilną pasirinkimą įvairiausių medžiagų, tinkamų siuntoms, ir duodame dideles nuolaidas angliškoms medžiagoms (joms maitas yra tikrai \$1.00 - vienas doleris - už jardą) už apsiausius nuolaida iki **50%**
- Parduodame taip pat specialius pažymėjimus (certificates), už kuriuos galima pirkti prekes dolerinėse krautuvėse Lietuvoje.
- Skubėkite mus aplankyti arba skambinkite mums, kad galėtumėte gauti visą informaciją apie tai, ką geriausia šiuo metu siųsti Lietuvon.

A.B.C.

BERNARD K. SCHNEIDER, B.A., B.C.L. ADVOKATAS
PHONE 871-1224
RES. 486-3361
DORCHESTER TOWERS
555 DORCHESTER BLVD., W
SUITE 1616
MONTREAL 128, QUE.

LaSalle Auto Specialist Reg'd.
TEL: garažo 366-0500
namu - 366-4203
TAISAU IR DAŽAU AUTO-MAŠINAS.
7717 RUE GEORGE LASALLE, P.Q.
SAV. G. DESROCHERS.
(Priešais NL redakciją)

Universal Cleaners & Tailors
B. KIRSTUKAS
Valau ir taisau vyriškus ir moteriškus drabužius. Siuvu naujus, pagal užsakytus, vyriškus paltus, kostiumus ir kelnes. Aukštos kokybės medžiagos.
TEL. 769-2941.
239 FOURTH AVENUE
(at Wellington St.)

KELEIVIS
NIEKAM NEPATAIKAUDAMAS, TEISINGA ŽODI SKELBAMAS, JAU EINA 66 METUS. JAME NEMAŽAI ŽINIŲ IR IŠ KANADOS GYVENIMO. KIEKVIENAS NUMERYJE YRA SENIAI PAGARSEJĘ MAIKIO SU TĖVU PASIKALBĖJIMAI. YRA GRAŽIŲ APSAKYMU, EILERASČIŲ. ADV. M. ŠVEIKAUSKIENE VEDA TEISINIŲ PATARIMŲ SKYRIŲ.
Metinė prenumerata tik \$7.00
KELEIVIO 1971 m. kalendorius \$1.50
636 EAST BROADWAY
SOUTH BOSTON, MASS. 02127

CFMB
RADIO 1410 MONTREAL LIETUVIŠKA RADIO PROGRAMA
KIEKVIENĄ TREČIADIENĮ, 11 VAL. VAK.
PROGRAMOS VEDĖJAS
L. Stankevičius, 1053 Albanel Cr., Duvernay, P.Q. TEL. 669-8834

KALĖDINĖS DOVANOS
Kaip kiekvienais metais, taip ir šįmet artėjančių Kalėdų švenčių proga siūlome specialiai sudarytus siuntinius, kurie maloni ir praktiška dovana jūsų artimiesiems.
Dovanų siuntinys 1 (1970).
3½ jardo angliškos vilnonės geros rūšies kostiuminės medžiagos, 3 jardai crimplene medžiagos, tinkamos moteriškam puikiam kostiumui arba dviems suknėlėms, 3 jardai vyriškam arba moteriškam paltui eksportinės rūšies veliūro arba vilnonės ir kašmiro medžiagos, 2½ jardo vilnonės suknėlės medžiagos, 1 nailono arba medvilnės išėginiai marškiniai, arba bluzelė, 2 poros moteriškų arba vyriškų vilnonių ar nailoninių kojinių.
Siuntinio kaina, įskaičius muitą ir visas persiuntimo išlaidas, yra **\$95.00**
Dovanų siuntinys 2 (1970).
2 vyriški arba moteriški itališki su diržu dėvimai nailono lietpalčiai, crimplene medžiaga dviems puikioms suknėlėms, vyriš-

kas arba moteriškas megztukas, vilnonis arba acryleno, 3½ jardo vilnonės kostiumui medžiagos su įrašu „all wool made in England“, 1 puiki gėlėta vilnonė skarelė.

Siuntinio kaina su visomis išlaidomis yra **\$95.00**

Taip pat mielai pridame į šiuos ar kitus rūbų siuntinius tokių dalykų, kurie Lietuvoje yra labai vertingi ir pageidaujami. Dirbtinio Mink (audinės) kailio paltui viršus **\$40.00**, vilnonės gėlėtos skarelės po **\$5.00**, vyriški arba moteriški nertiniai **\$12.00**, nailono marškiniai **\$8.00**, nailono lietpalčiai **\$11.00**, gėlėtos nailono skarelės po **\$2.00**, nepermatomo nailono suknėlės **\$11.00**, puikūs vilnoniai moteriški šaliai **\$9.00** ir kita.

Už **\$36.00** pasiūnčiame maisto siuntinį iš specialiai parinktų produktų. Priimame užsakymus auto mašinoms, motociklams, dviračiams, televizijos aparatams, persiunčiame pinigus ir t. t.

BALTIC STORES LTD.
(Z. JURAS)
421 HACKNEY ROAD, LONDON, E2. ENGLAND
Telephone: 01-739 8734

ILGAI IŠLIEKANTI IR ATMINTINA DOVANA KALĖDOM ENCYCLOPEDIA LITUANICA
361 W. BROADWAY, SO. BOSTON, MASS. 02127, TEL.: (617) 268-7730, VAKARE — 282-2759

KRONIKA

FONDO SUAŽIAVIMAS

Kanados Lietuvių fondo metinis suvažiavimas įvyko šeštadienį, gruodžio 5 d., Toronto Lietuvių Namuose. Dalyvavo 59 nariai su 497 balsais.

Atmestas pasiūlymas Fondo tarybą papildyti nuo 12 iki 16 tarėjų. Išklausti įprastiniai valdomųjų organų pranešimai, iš kurių sužinota, jog viskas eina gerai, kapitalo turime arti 70 tūkstančių dol., narių jau yra 405.

Ginčas su Bendruomene tebesitęsia. Išrinkta nauja Fondo valdyba daugumoje iš joje jau anksčiau buvusių.

JAV LB KRAŠTO VALDYBA

JAV LB valdybos pirm. Vytautas Volertas pristatė tvirtinti šiuos valdybos narius: vicepirm. visuomeniniams reikalams A. S. Gečys, vicepirm. jaunimo reik. J. Gaila, vicepirm. organizaciniam reik. V. Gruzdis, vicepirm. kultūros

reik. A. Vaškelis, vicepirm. akademiniam reik. V. Klemas, vicepirm. ryšiui su vyresniaisiais išeiviais ir angliškai kalbančiais lietuviais A. Navasaitis, finansų tvarkytojas M. Vaišnys, renginių vadovė A. Zerr-Mačiulaitytė, informacijos tvarkytoja ir sekr. S. Jurskytė, švietimo tarybos pirm. J. Kavaliūnas.

Pristatytųjų valdybos narių amžiaus vidurkis yra 45,5 m.

IŠVYKO STASYS PILKA

Lietuviškosios scenos veteranas, aktorius ir režisierius Stasys Pilka žiemos atostogų išskrido į Lietuvą.

St. Pilka išskrido per New Yorką, kur buvo susitikęs su aktorium V. Žukausku, dail. V. K. Jonynu ir kitais kultūrininkais.

DIDŽ. BRITANIJOS BENDRUOMENĖJE

Spalio 24 d. Manchesteryje, Anglijoje, įvyko Didž. Britanijos Lietuvių bendruomenės Kr. tarybos suvažiavimas.

Į DBLB Kr. tarybos prezidiumą buvo išrinkti: pirm. prel. J. Gutauskas, vicepirm. M. Bajorinas ir sekr. D. Dainauskas. DBLB Krašto valdybon išrinkti: J. Sarafinaitė, prof. K. Baublys, S. Kaspars, J. Babilius ir inž. R. Baublys. Revizijos komisija: P. Makūnas, M. Mineikienė, A. Kietys, A. Jakimavičius.

MUZIKINIS VILNIUS

Vilnių lapkričio mėn. vykus Kompozitorių sąjungos trečiajam plenumui, buvo surengti koncertai Filharmonijos salėje ir Paveikslų galerijoje – buv.

GINTARO ANSAMBLIS ŠOKA MONTREALIO DAILĖS MUZIEJUJE.
R. Kunnapuu nuotrauka

katedroje. Daugiausia išpildyta simfoninė, vargonų ir lengvoji muzika. Simfoninės muzikos srityje buvo keturios premjeros: Vyt. Jurgučio oratorija "Homonatus est", B. Gorbulsio "Kamerinis koncertas", V. Montvilos "Gotiška poema" ir A. Šenderovo "Keturi paveikslai".

Vis daugiau mėgiama vargonų muzika. Ją propaguoja L. Digrys ir jo mokiniai: G. Lukšaitė, B. Vasiliauskas ir N. Trinkūnaitė. Ši kartą galerijoje buvo išpildyti St. Vainiūno, J. Juzeliūno, R. Zigačio ir debutuojančios K. Brundzaitės kūriniai. Talentinga vargoninkė Giedrė Lukšaitė šį rudenį koncertavo Vilniuje ir Kaune, buv. Sobore, kur dabar veikia vadin. vitražų, skulptūrų paroda. E.

"UŽ LAISVĄ LIETUVĄ"

Iš spaudos tik ką išėjo kun. M. Valadkos parašyta knyga "Už laisvą Lietuvą".

Autorius nagrinėja daug klausimų, kurie yra gyvi ir neatidėliojami tiek Lietuvoje, tiek ir išeivijoje. 409 psl. knygos kaina – 5 dol.

Knyga gaunama pas autorių: Rev. M. Valadka, 1743 N. Summer Ave., Scranton, Pa. USA.

GYVASTINGUMAS BE HEROJU

Vytautas Volertas, naujai išrinktas JAV LB centro valdybos pirmininkas, pasikalbėjime "Drauge" lapkr. 28 d. ir taip išsireiškė:

"Ne visi esame šventi, ne visi genijai, ne visi herojai.

Kūrybiniame gyvenime vulkana prasiveržė nedaugelis; aukštų politikos žibintų nuo Vytauto laikų stokojome; asmeninės aukos pribijo nepriklausomojo gyvenimo vairininkai; jos

neparodė indoktrinuoti senieji komunistai, okupacijų metais stebėję ir dalyvavę šimtų tūkstančių žmonių deportacijose ir joms, kaip partiečiai, nepasipriešinę grynai dėl savų interesų, nors skriauda ir neteisybė jiems buvo aiški; nėra gausūs ir pokarinių laikų individualūs herojai. Tačiau tautinė visuma, kuri nėra vien kilmės kraujas, bet ir dvasinės nuotaikos, stebina. Jos gyvastingumas, nešant amžių priespaudas, jos santūrus, neakiplėšiškas, kultūringas charakteris, nepaprastas patvarumas sunkiausiose sąlygose, prigimtas linkimas grožin ir kūrybon, glaudumas tarp atskirų narių kritiškais momentais ir ryžtas bendrai aukai rodo, kad pasaulio pažangai mes nesam be reikšmių.

D. PARAGYTĖ – GERIAUSIA ATLETĖ

Praeitaisiais metais Donna Paragytė savo gimnazijoje buvo išrinkta geriausiaja atlete. Ir šįmet ji pasirodo, kaip labai gera sportininkė, bet ji titulo antrą kartą gauti nenori. Mat, "tai būtų neteisinga prieš kitas merginas".

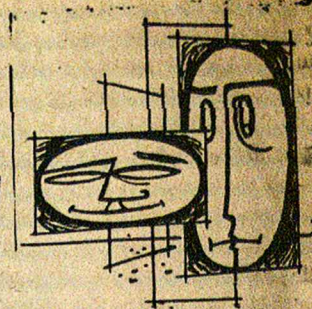
Apie D. Paragytės-Mečio Paragio dukters – sportinę veiklą ypač krepšinyje plačiai aprašė "The Montreal Star" savo sporto skyriuje.

SVARBU JAUNIMUI

Bad Pyrmont kurortė (netoli Hannoverio), Vak. Vokietijoje, 1971 m. liepos 25-31 d. d. įvyks prieškongresinis lietuvių jaunimo suvažiavimas.

Kanados ir JAV lietuvių jaunimas, kuris ateinančių metų vasarą numato aplankyti Europą, kviečiamas šiame kongre-

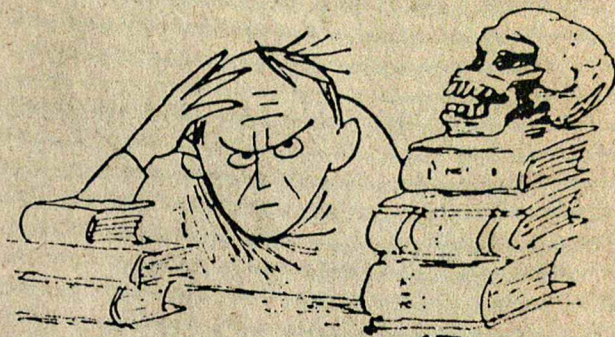
KREIVI VEIDRODŽIAI

Kaip foto- gra- fuotis

Dokumentiška!

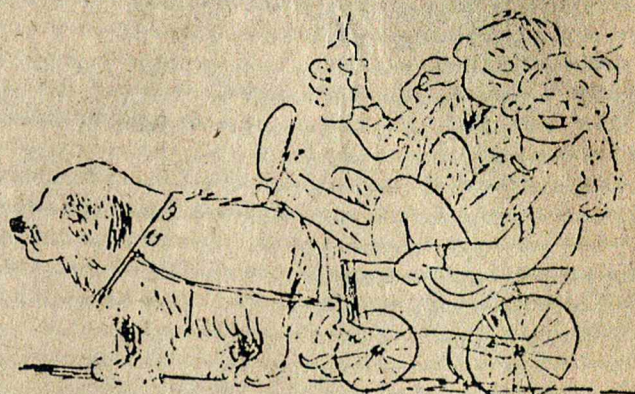
Filosofiškai!

Intelektualiai!

Pritrenkiančiai!

Linksmiai!

se dalyvauti. Dėl smulkesnių šmitas, 53 Bonn-Bad Godesberg, Annaberger Str. 400, W. VLB Jaunimo sekciją: Andrius Germany.

PRAEITĄ VASARĄ REPETICIJOS METU VILNIUJE – ANGLŲ PIANISTAS JOHN OGDON IR DIRIGENTAS J. DOMARKAS.

KALĖDŲ

EGLUTĖ

Gruodžio 20 d., 3 val. p. p., AUŠROS VARTŲ PARAPIJOS SALĖJE yra rengiama Kalėdų Eglutė Montrealio vaikams.

Programoje Montrealio Lituanistinės Mokyklos mokinių pasirodymai, KALĖDŲ SENIS su gausybe dovanų, vaišės ir kitos įdomybės.

Kviečiame visus vaikus ir tėvelius dalyvauti 1970 metų KALĖDŲ EGLUTĖJE.

Įėjimas: suaugusiems 1 dol., vaikams 50 ct.

M.L.M. Tėvų Komitetas

MALONIAI Kviečiame visus ATsilankyti !
NAUJŲJŲ 1971 METŲ SUTIKIMO

BALIŲ

kuris įvyks gruodžio 31 d., ketvirtadienį, DLK Vytauto klube, 2161 St. Catherine Street E., Montreal.

Įėjimas 5 dol.

Bus geras orkestras, gausus baras su šaltais užkandžiais, 9 val. karšto vakarienė su šampanu.

Pradžia 8 val. vakaro.

Bilietus prašome įsigyti iš anksto.

Skambinkite tel: J. Skinkis 522-9606, 522-2353;

L. Gudas 482-6543 ir prie įėjimo.

Klubo valdyba

Dr. V. GIRIŪNIENEI ir jos šeimai, jos motinai
Lietuvoje mirus, nuoširdžių užuojautą
reiškia

V. ir P. Effertai